

AUSTRALIJOJOS LIETUVIŠKAS LAIKRAŠTIS

SEPTINTIEJI METAI

Kaina/Price 1/9

ADELAIDE, 1954 m. spalio/Oct. 4 d.

Registered at G.P.O., Adelaide, for transmission by post as a periodical.

Nr. 20(157)

Pirmoji H-bombos auka

Prisimename, kad balandžio 1 dieną darant hidrogeno bombos sprogdinimą Pacifiko salose radioaktyvių dulkių buvo paliesti netoliese buvę 23 japonų žvejai. Visi jie susirgo ir buvo paguldyti į ligonines. Nors buvo manoma, kad jie pagis, tačiau, atrodo, nė vienas nebus lemta iš ligoninės sveikam išeiti. Vienas jų, Aikichi Kuboyama, rugsėjo 23 dieną mirė. Jo mirtis iššaukė stiprią antiamerikietišką reakciją Japonijoje. Japonija niekad nebuvo draugiška Amerikai, gi šis įvykis davė progos komunistams ir visiems kitiems antiamerikoniškai nusiteikusiems varyti propagandą prieš Ameriką. Laidotuvių scenos buvo jaudinančios. Šimtai žmonių, lydėjusių karstą, verkė. Reikalaujama daugiau nesprogdinti hidrogeno bombų.

Japonijos vyriausybė reikalauja iš Amerikos apie 10 milijonų dolerių nuostolių. Amerikos ambasadorius Japonijoje pareiškė gilų užuojautą mirusiojo našlei ir sumokėjo 1 milijoną yenų kompensacijos.

PLANAS ATOMINĖ ENERGIJĄ PANAUDŲTI TAIKOS REIKALUI

Vykstančiame Jungtinių Tautų pilnatinės posėdyje JAV-bių užs. reikalų ministras Mr. Dulles patiekė planą, pagal kurį atominė energija būtų panaudota ne gariovimui, bet taikos reikalams visos žmonijos gerbūviui pakelti.

Mr. Dulles siūlo įkurti tarptautinę agentūrą atominėi energijai pritaikinti pramonėje ir kitose gyvenimo srityse. Tokia agentūra jau turėtų pradėti savo darbą sekanciais metais. Šiai agentūrai galėtų priklausyti visos pasaulio tautos be išimties.

Visi delegatai, išskyrus penkis raudonuosius, Dulleso planą sutiko karštais plojimais ir pritarimu. Raudoniesiems, kaip paprastai, joks planas nepriimtinas, jeigu jie turės būti tarptautinių organizacijų kontroliuojami.

For Bouquet and Softness . . .

Orlando
WINES
STAND ALONE

Ir Jūs galite imigruoti į
Canadą ar USA,

jeigu turite reikalingą vizą. Oficialius dokumentus parūpina

JONAS J. JUŠKAITIS, LL. B.
diplomuotas teisininkas

Įstaigos adresas:

Suite 5, Tunstall Building,
709, Dunsmuir Street,
Vancouver 1, B. C., CANADA

(Informacijos suteikiamos padengus visas susirašinėjimo išlaidas).

Commercial LAND COMPANY

153a, Hindley St. (Virš "Star Grocery")

Mielai Jums patars namų pirkimo, pardavimo ir finansų reikalais. Kalbame ir lietuviškai. Darbo valandų laiką skambinti LA 2103 arba MF 2090 p. Matiuokui.

Šis įvykis rodo, kokios baisios pasėkos būtų, jeigu hidrogeno bomba būtų nušauta ant miesto. Juk žvejai buvo per 50 mylių vandenyne nuo sprogdimo vietos ir visi buvo mirtinai sužeisti.

JUNGTINIŲ TAUTŲ SESIJA

Rugsėjo 22 dieną New Yorke prasidėjo eilinė Jungtinių Tautų sesija. Jau pačioj pradžioj Sovietų atstovas Vyšinskis pareikalavo, kad Tautinės Kinijos atstovas būtų išprašytas, o jo vieton būtų įsileistas raudonosios Kinijos atstovas. Amerikos atstovas pareiškė, kad toks klausimas iš viso nesvarstytinas. Už Amerikos pasiūlymą balsavo 43 atstovai, prieš 11, šešioms susilaikius. Tuo būdu šis klausimas išspręstas Sovietų nenaudai.

Jungtinėse Tautose keliami svarbūs klausimai, būtent, Graikija nori atgauti iš Anglijos Kipro salą, Indonezija reikalauja, kad Olandija pasitrauktų iš Naujosios Gvinėjos ir teritoriją užleistų Indonezijai. Žodžiu, daug svarbių klausimų, bet abejojama, ar pavyks juos išspręsti.

DIDŽIULIS JAV-bių LAIVYNAS PACIFIKE

Didėjant karo pavojui Azijoje JAV-bės sutraukė netoli Kinijos krantų didžiulį karo laivyną. Dalis laivyno permeta iš Atlanto vandenyno. Šiuo metu, kaip rašo spauda, JAV-bių laivynas Pacifike susideda iš 15 lėktuvnešių, galinčių nešti kiekvienas po maždaug 100 lėktuvų, apie 10 kreiserių, 125 naikintojai ir apie 60 povandeninių laivų.

PIRMOJI URANIJAUŠ GAMYBOS ĮMONĖ AUSTRALIJOJE

Rugsėjo 17 dieną šiaurės Teritorijoje, Rum Jungle vietovėje, min. pirmininkas Mr. Menzies atidarė pirmą uranijaus gavimo įmonę Australijoje. Mr. Menzies savo kalboje pareiškė, kad jis nepaprastai nustebintas, jog įmonė taip greit buvo baigta statyti ir paleista į darbą.

Uranijaus pardavimas JAV-bėms bei Anglijai duos nemažą pajamų Australijai, o ir pačiai Australijai uranijus bus reikalingas pastačius uranijaus jėga varomas elektrai gaminti įmones.

* Rugsėjo 16 dieną Sovietų Tass agentūra paskelbė, kad neseniai Sov. Rusijoje susprogdinta nauja atominė bomba, tikslu iširti jos galią. Du japonų atomo mokslininkai pareiškė, kad Sov. Rusija galėjusi išsprogdinti hidrogeno bombas rugpjūčio 26 ir 29 dienomis.

S. m. spalio mėn. 9 d. 8 val. vak.,
Carmelite Hall, Middle Park,
Melbourn Lietuvių Teatro Mėgėjų Grupė
stato V. Krėvės

"ZEMAITUKA"

Veikalą scenai pritaikė ir režisavo p. G. Gasiūnienė. . . Bilietai gaunami sekmdieniais bibliotekos patalpose, bei vaidinimo dieną prie įėjimo.

Važiuoti iš Collins str. tramvajais Nr. 9 arba 10 iki 26 sust.

Melb. Liet. Teatro Mėg. Grupė

Pauliaus Jatulio

Po tūkstančiais kaukių

Įdomūs pasakojimai iš misijonierių veiklos Kinijoje, Japonijoje, Pietų Amerikos indėnų tarpe, Afrikoje ir pagaliau Australijoje. Knyga 240 puslapių, kainą tik 6/- (siunčiant paštu 6/9). Gaunama: AL Leidykloje ir pas atstovus: Melbourn: L. Baltrūnas, 295 Hoddle St., Collingwood; Sydnejuje: J. Sakalas, 8 Albert St., Petersham; Hobarte: L. Zozas, 132 Sixth Ave., Springfield, Moonah; Perth: Kun. L. Kemėšis, St. John Hospital, Riverdale, W. A.

PRANCŪZAI TEISIA SAVO DIDVYRĮ

Kaip žinome, prancūzų Dien Bien Phu tvirtovė Indokinijoje, po 57 paras trukusių ataklių mūšių su raudonaisiais, pagaliau buvo paimta. Jos gynėjas, gen. de Castries, kartu su savo kariais, pateko raudoniesiems į nelaisvę. Viskas rodė, kad gen. de Castries, kaip karys ir vadas, padarė viską, ką buvo galima padaryti, kad tvirtovę apgintų. Tačiau budamas iš visų pusių prieš apsuptas ir negaudamas būtinų tiekimų, pagaliau turėjo kapituliuoti.

Pasirašius su raudonaisiais taikos sutartį, prancūzų karo belaisviai buvo grąžinti, jų tarpe ir gen. de Castries. Sutiko jį kaip didvyrį, tačiau neilgam. Staiga pasipylė iš visur kaltinimai, kad gen. de Castries yra kaltas dėl tvirtovės kritimo. Aukšti kariškiai pradėjo kaltinti generolą, kad jis nesimėmė visų reikalingų priemonių tvirtovę ginti ir dėl to ji patekusi raudoniesiems. Generolas de Castries, sutiktas kaip didvyris, dabar jau yra pusiau belaisvis Prancūzijoje ir, galimas dalykas, jam bus keliami byla.

Iš prancūzų didvyrių visada likimas pasityčioja. Antai, didvyrė Jeana d'Arc, garsusis karo genijus Napoleonas, pagaliau nesenos atminties marš. Petain, na, dabar gen. de Castries — visi buvo pamerkti savo tautiečių, už kurių garbę ir laisvę jie kovojo. Tik vėliau prancūzai supranta, ką jie teisė.

BAISUS TAIFŪNAS JAPONIJOJE

Rugsėjo 26 dieną Japonijos dalį nušautė baisus taifūnas. Apskačiuojama, kad žuvo per 3.000 žmonių, jų tarpe 57 amerikiečiai kariai bei civiliai, apie 10.000 namų sugriauta ir per 70.000 aptvindyta, paskandinti arba sugadinti 209 laivai.

* Britų užs. reikalų ministras Mr. Eden pareiškė, kad Vokietijos apginklavimas yra neišvengiamas, jeigu norima turėti stiprią sąjunginę kariuomenę Europoje, kuri galėtų atremti komunistų agresiją.

Rugsėjo 28 d. prasidėsiančioje Londone NATO konferencijoje, numatoma, Vokietijai bus suteikta pilnas suverenitetas ir ji įstos nariu į NATO.

* Visuotinas gyventojų surašymas Australijoje, įvykdytas birželio 30 dieną, parodė, kad šių metų pabaigoje Australijai jau turės per 9 milijonus gyventojų. Nuo karo pabaigos į Australiją atvyko jau 875.000 imigrantų, kurių 49,6% sudaro britai. Ateinančiais metais imigrantų kvota nustatyta 107.500. Pažymėtina, kad britų imigrantų procentas vis mažėja.

* Komunistų Kinija užsakė didelius kiekius mažų, invazinių laivelėlių. Kiekvienas laivelis gali paimti 250 žmonių ir yra ginkluotas lengvais ginklais. Vis tai ruošimasis invazijai į Formozą.

* Indonezijos ministras pirmininkas pareiškė, kad karo pavojus iš Europos persimetė į Aziją. Jau eina ne tik šaltas, bet ir karštas karas.

* Australijos atsakingi valdžios pareigūnai pareiškė, kad Australijos siena šiaurėje jau yra ne Australijos šiauriniai pakraščiai, bet Azijos žemynas, kur teks susidurti su priešais, siekiančiais pavergti Australiją.

* 27.000 anglų spaudos agentūrų priėmė rezoliuciją, reikalaujančią vyriausybės, kad ji uždraustų antimoralų "komikų" bei žurnalų įvežimą iš Amerikos.

* Paskutinis gyventojų surašymas Australijoje parodė, kad Synėjus turi 1.861.685 gyventojus, Melbournas 1.522.930, Adelaidė 484.093, Brisbanė 501.781, Perthas 348.543 ir Hobartas 95.223.

* Vakarų Vokietijoje, netoli Bitburgo, laike NATO vykdomų didelių manevrų, prie vieno aerodromo sprogo benzino tankas, kuriame buvo 11.000 galionų benzino. Liepsnose žuvo 30 amerikiečių, prancūzų, ir kitų tautų kariškių ir vokiečių civilių.

* 6 lenkų jūrininkai atplaukė į Angliją ir paprašė teisės pasilikti Anglijoje.

Trumpai

* NATO armijos manevruose, kuriuose dalyvavo apie 150.000 kariuomenės, dalyvavo ir viena atominė kanuolė nors ji nepaleido nė vieno atominio šūvio.

* Kintjos komunistų vyriausybė pasiūlė vėl šaukti konferenciją svarstyti Korėjos suvienijimo klausimą. Amerikos vyriausybė pareiškė, kad kol komunistai nesutinka praveisti visuotinus slaptus rinkimus visoje Korėjoje, tol nėra jokios prasmės šaukti konferenciją.

* Pietų Korėjos lakūnų mokymui JAV-bės paskyrė papildomai 100 milijonų dolerių.

* JAV-bių Darbo Federacija, kuri jungia per 10 milijonų darbininkų, pareiškė vykstančio kongreso metu, kad bendradarbiavimas su Sovietų Rusija nėra galimas, kol laisvajam pasauliui dėl Rusijos agresyvumo nėra kito kelio, kaip tik ruošti visuotinam karui. Federacijos kongresas priėmė rezoliuciją, kuri pasiūsta prez. Eisenhoweriui, kad jis bandytų įtikinti raudonuosius atsisakyti nuosvajonių užkariauti pasaulį.

* JAV-bių karo laivyno ministras pareiškė, kad S. Rusija turinti 350 povandeninių laivų, kurių per 90 yra Pacifike. Rusijos povandeninis laivynas yra du kartus didesnis negu Amerikos ir septynis kartus didesnis už buvusį nacių Vokietijos.

* Mokslininkų ekspedicija, kuri tyrinėjo šiaurės Ašigalį ir padarė apie 8.000 mylių, pareiškė Bostone, kad šiaurės Ašigalyje esama daug naftos.

* Indijoje, apie 100 mylių nuo New Dehli, traukinys užvažiavo ant autobuso, kuriuo važiavo studentai. Užmušta 10 ir sužeista 18 studentų.

* D. Britanija pareikalavo iš kom. Kinijos £367.000 kompensacijos už nušautą keleivinį lėktuvą.

* Amerikos filmų bendrovė Treasure Island Productions numato Australijoje gaminti kai kurias filmas. Filmų gamyba Australijoje kainuosianti apie 1 mil. svarų.

* Australijos parlamente keliamas klausimas, kad nuo Alice Springs (P. Austr.) iki Darvino (S. Ter.) reikalinga nutiesti geležinkelį. Dabar šiuos du miestus jungia pientas, pastatytas Amerikos laike buvusiojo karo.

* Indija šiuo metu turi 376.750.000 gyventojų. Per metus priaugo per 4 mil.

* Portugalijoje, netoli Lisabonos, nuėjęs traukiniu nuo bėgių, žuvo 31 keleivis ir daug sužeistų.

* Siamo karalius patvirtino neseniai Maniloje aštuonių tautų pasirašytą SEATO sutartį. Tuo būdu Siamas yra pirmoji valstybė, kuri sutartį ratifikavo.

* Pakistano aukštasis komisaras, kuris šiuo metu vizituoja Australiją, pareiškė, kad Pakistanas nedvejodamas stos greta Australijos ir kitų tautų kovoti su komunizmo ekspansija.

* Australijos karo aviacijos ministras pareiškė, kad moderniškoji armija turi būti "greit judančioji". Nėra reikalo kurioje nors vietoje koncentruoti iš anksto didelius kariuomenės kiekius, bet yra būtina į reikiamą vietą pernesti kariuomenę labai trumpu laiku. Šitą atlikti įgalina stipri aviacija.

* Britų komercinio oro laivyno 20 pilotų gaus papildomai . . . po 7 šilingus už valandą dėl to, kad jie turi gauti gyvulių, daugiausia beždžiones, ir jų draugai iš jų tyčiojasi, kad "jie smirdi, kaip gyvuliai."

* Australijos gynybos ministerija skuba remontuoti ir statyti naujus aerodromus Queenslando šiaurėje, šiaurės Teritorijoje bei kai kuriose salose. Tai daroma tam, kad visų rūšių karo lėktuvai galėtų tuose aerodromuose nusileisti.

* Tibete rytinėje dalyje vietos gyventojai padarė perversmą ir išvijo Kinijos raudonuosius okupantus. Kinų okupaciniai karo vadaai paskelbė karo stovį ir prašo daugiau pagalbos "kontrevoliucionieriams numalšinti".

* Amerikos aviacijos vadovybė užsakė už 100 mil. dolerių naujausio tipo F-100 Super Sabre naikintojų, kurių greitis didesnis už garso greitį skrendant žemai. Šie naikintojai gali pakilti iki 50.000 pėdų aukščio.

BRAZILIJA

Lietuviams rašytojams atstovauti tarptautiniame rašytojų kongrese Sao Paulo mieste, Brazilijoje, buvo pakviestas Venacijus Ališas. Lietuviams žurnalistams ir lietuvių spaudai bei jos įstai-goms tarptautiniame žurnalistų kongre-se, kuris šaukiamas lapkričio mėnesį, at-stovauti kviečiamas Lietuvos pasiunt-nybės Urugvajuje spaudos attache K. Čibiras — Verax.

LIETUVOS PARODA SAO PAOLYJE

S. m. rugpjūčio 21 d. Sao Paulyje, Brazilijoje, Sao Paulo miesto 400 metų įkūrimo sukakties proga atidaryta tarp-tautinė paroda. Į iškilmes susirinko di-džiulė žmonių minia. Atvyko Sao Paulo prefekto pavaduotojas pulk. Porfirio da Paz, Sao Paulo kardinolas don Carlos Carmelo de Vasconcelos Mtota, visa eilė aukštųjų valdžios pareigūnų, diplomatinio ir konsularinio korpo nariai ir kt. Sao Paulo gubernatorių prof. Dr. Lucas No-gueira Garces pasitikio Sao Paulo miesto įkūrimo 400 m. sukakties paminėti komi-sijos pirmininkas Guilherme de Almeida ir kt. Centrinėje parko aikštėje, Brazili-jos himną griežiant, buvo pakelta valsty-binė vėliava. Tuo pačiu metu pulk. Por-firio da Paz iškabino Sao Paulo miesto vėliavą, o kartu su ja pakilo ir kitos 26-rių parodoje dalyvaujančių valstybių vė-liavos, tarp jų ir Lietuvos trispalvė. Pa-rodos atidarymui ir iškilmių pradžiai at-žymėti buvo duota 400 šūvių salvė. Vė-liau S. Paulo gubernatorių, lydimas aukštųjų pareigūnų, ėmė lankyti parodos paviljonus. Lietuvos paviljone jį sutiko konsulas A. Polišeitis ir kiti, kurių paly-dėtas gubernatorių susipažino su paro-dos eksponatais ir pareiškė savo pasigė-rėjimą. Vizito metu p. Remenčienė įtei-kė gubernatoriui išleistą brošiūrą, per-ištą tautine juostele. Ta proga buvo iš-leistas leidinys su paaiškinimais. Tik kaž-kodėl įdėtas senas Lietuvos žemėlapis, kuriame Vilnius pavaizduotas dar lenkų

okup. Lietuvos teritorijos dalyje.

ISPANIJA

Skulpt. K. Kačinskas Madride vedė ispanę žurnalistę M. Enrikuete Diaz, dir-bančią Madrido laikraštį "Arriba", mo-kančią kelias svetimias kalbas ir dabar besimokančią lietuviškai.

ITALIJA

Romoje lankėsi lietuvių moksleivių grupė iš Vasario 16 d. Gimnazijos, veda-ma kapeliono kun. Kaleckio ir mokyto A. Grinienės. Moksleiviai sveičiamosi šv. Ka-zimiero kolegijoje ir buvo priimti šv. Ce-vo audiencijoje Castelgandolfo.

J. AMERIKOS VALSTYBĖS

* Lietuvis — redaktorius Guamo sa-loje. Buv. Havajų universiteto profeso-rius lietuvis Vytautas Brazė — Brazevi-čius yra tos salos vienintelio laikraščio redaktorius.

* Amerikiečių spaudoj rašoma, kad Romoje statomaj filmoj "Trojos arklys" vienas iš svarbiausių vaidmenų — Pa-rio — atiteko lietuviui Jokubui Šernui, Lietuvos Nepriklausomybės aktą pasi-rašiusio šerno sūnui, kuris visada pažy-mi savo lietuvišką kilmę.

KANADA

Antroji Lietuvių Diena Kanadoje šie-met ruošama Toronto lietuvių bendruo-menės. Pernai tokia diena buvo suruošta Hamiltone. Dienos uždavinys — pa-rodyti mūsų vieningumą ir pasiryžimą at-kovoti savo tautai laisvę. Ta pačia pro-ga vyksta šiaurės Amerikos lietuvių sporto olimpiada ir dailės paroda, orga-nizuojama T. Gailiaus, J. Bakio ir Do-ciaus. Koncertui atidarymo dieną vado-vauti buvo pakviestas S. T. Gailėvičius, o programos atlikti — operos sol. E. Kardelenė ir Paulionis, Toronto choras "Varpas" bei orkestras "Trimitas".

PROF. J. KAMINSKAS APIE NUETĄJĄ KELIĄ IR ATEITIES PERSPEKTYVAS

Vienas iš mūsų senosios kartos vete-ranų ir VLIKO kūrėjų, Vasario 16 d. akto signataras prof. J. Kaminskas, prieš kiek laiko minėjęs 75 metų sukaktį, vertin-damas lietuvių tautos nueitąjį kelią, sa-vo tartame per Amerikos Balsą į kraštą žodyje pažymėjo, kad visas šis laikotar-pis savo turiniu yra nuostabios pažan-gos metas. Kartu su visu pasauliu, pajė-giai skubėdama, tą pažangą darė ir lie-tuvių tauta. Įvertinęs ne tik laimėjimus, bet ir padarytas klaidas, šis mūsų senosios kartos veteranas pabrėžė, kad vis tiek mūsų pasiektieji laimėjimai bu-vo dideli, ir tai buvo objektyvus įrody-mas, jog mūsų tauta yra kūpina jaunų jėgų, yra veržli, nori ir moka mokytis ir turi visų duomenų, jog vis žengtų pir-myn. Ne tik istoriniais laikais, bet ir per 2 pastaruosius šimtmečius Lietuva, prof. J. Kaminsko žodžiais tariant, "buvo metų metais kariaujama, buvo deginama, plėšiama, netekdama šimtmečiais kaup-tų materialinių turtų ir kurtų vertybių. Tačiau mūsų protėviai mokėdavo bema-tant ir vėl atsikurti, mokėdavo atsikurti ir mes. Mus ir šiandien ne tai labiausiai skaudina, kad Maskva su mongolo go-dumu alina Lietuvą. Baisu dėl ko kito. Namo grįžę vokiečiai, perėję šimtus ver-gų stovyklų Sovietų Rusijoje, pasakoja, kad beveik nėra matę tokių, kuriose ne-būtų sutikę lietuvių, — šimtais, kartais tūkstančiais. Tai patvirtina mūsų čia anksčiau turėtas žinias, kad Sovietai su rafinuotu žiaurumu ir planingai naikina lietuvių tautą."

Grįžę iš Lietuvos vokiečiai beveik vie-nu balsu liūdiuja, kad jie, varge būdami, lietuviuose rado žmones su vakarietiškos kultūros pradais, rado žmones.

Svarstydamas klausimą, kas darytina, prof. J. Kaminskas Lietuvos ateitį lemiamu mūsų uždaviniumi laiko daryti ką galint, kad Lietuva ir vėl būtų laisva. Mes turime nepailsti savo pastangose. Antrasis uždavinys — išlaisvintą Lietuvą atkurti, ir tai pasiliekant ne tik ištiki-miems demokratijos principams, bet dar daugiau — demokratijos dvasiai. Tie iš mūsų, kurie grįš išlaisvintą Lietuvon, turi būti iš anksto pasiruošę, jog turės būti Vakarų kultūros reiškejai ir jos kū-

rėjai atkursimos Lietuvos gyvenime. Pareiškęs įsitikinimą, jog visos išlaisvi-nimo pastangos bus apvainikuotos lai-mėjimu, Vasario 16 d. signataras paste-bi: "Atgimimo sąjūdžio pradžio kelias-dešimt entuziastų pajudino lietuviškąją žemę ir pažadino iš jos naujas jėgas. Noriu ir šiandien tikėti, kad Lietuvos išlaisvinimo dienoms artėjant, mūsų emi-grantinis atžalynas, kad ir ūsų susilau-kęs, ras savyje pakankamai pasiryžimo, jog ir vėl būtų mielėmis sukelti mūsų iš-eiviją dideliame žygiu." Jis ypač daug ti-kisi iš jaunosios kartos.

Prof. J. Kaminskas žada ir toliau, kiek sąlygos ir sveikata leis, dalyvauti bend-rose pastangose bolševikų kankinamai Lietuvai laisvinti. Tą savo pažadą vykdo praktikoje darbai.

PABALTIO VALSTYBIŲ SAJUNGAI 20 METŲ

Šių metų rugsėjo 12 dieną sueina 20 metų, kai buvo sudaryta Pabaltijo Val-stybių Santarvė. Pati sutartis pasirašyta 1934 m. rugsėjo 12 d. Zenevoje ir vėliau buvo įregistruota Tautų Sąjungoje. Su-tartyje buvo numatyta derinti tarpusa-vyje Lietuvos, Latvijos ir Estijos užsie-nio politiką ir savitarpinę paramą diplo-matijos srityje. Maždaug kas pusemetį įvykdavo užsienio ministerijų konferen-cijos — paeiliui Kaune, Rygoje ir Taline. Tokių konferencijų buvo 11. Paskutinė buvo 1940 m. kovo mėnesį, keletą mėne-sių prieš visišką Pabaltijo kraštų okupa-ciją. Sovietai 1940 m. birželio mėnesį, įteikdami ultimatumus Pabaltijo valsty-bėms, tvirtino, esą, tos valstybės suda-riusios karinę sąjungą prieš Sovietus. Tai buvo melagingas tvirtinimas.

Jokių agresyvių tikslų prieš nieką Pabaltijo valstybės neturėjo. Pabaltijo valstybės, kaip žinoma, buvo brutaliau-siu būdu paaukotos sudarant 1939 m. Ribbentropo-Molotovo slapta sutartį. Vi-si Sovietų tvirtinimai turėjo tikslą tik pridengti ir nuslėpti tikrąją padėtį. Po karo išėję aikštėn slaptieji dokumentai aiškiai rodo, kad Sovietai yra įvykdę

Vilniaus klausimas

(Spalio mėn. 9 d. proga)

Atrodo, kad nėra pasaulyje valstybės sostinės į kurią būtų daugiau pretendan-tų negu į Vilnių. Niekas nesisavina Prancūzijos Paryžiaus; niekas neginčija, kad Varšuva ne Lenkijos sostinė; niekas neskelbia istorijos veikaluose, kad Kro-kuva yra senosios Lietuvos kunigaikščių sostinė; niekas nebando ginčyti, jog Minskas ne gudų žemė; niekas nekelia klausimo, kodėl Vokietijos sostinė — Berlynas stovi istorinėse slavų žemėse. Tačiau Vilnius! Istorijos bėgyje jis tur-ėjo daugiau pretendantų negu pati Lietu-va tiesioginių kaimynų. Gedimino įkur-toji Lietuvos kunigaikščių sostinė, nuo neatmenamų laikų pagoniškosios Lietu-vos šventovė — yra šiandien savinimosi ir ginčų objektas ne tik tarp lietuvių, lenkų, gudų, bet yra išėjęs į Europos valstybių forumą ir Vilniaus klausimu atrodo, yra pasisakiusios kuone visos Europos valstybės: vienos padarė teisin-gus ir palankius sprendimus Lietuvai; kitos užtarė ir parėmė priešus ir Vilniaus klausimą išsprendė Lietuvos nenaudai. Šia prasme tikrai yra teisingas padavi-mas — Vilniaus garsas skamba po visą pasaulį.

Ilgiausias ir aštriausias ginčas dėl Vil-niaus iškilo su lenkais, kurie 1920 m. spalio mėn. 9 d., sulaužę Suvalkų su-tartį, užgrobė Vilnių ir laikė ligi pačios Lenkijos žlugimo 1939 m.

Kaip lenkai pateisina Vilniaus užgrobimą.

Būdnaga, kad kapitaliniuose lenkų isto-rijos veikaluose, ypatingai svetimomis kalbomis, Vilniaus klausimas nušviestas taip, kad Lenkijos pretenzijos į Vilnių visiškai pateisinamos, arba tiesiog Vil-niaus klausimu apkalbinama Lietuva. Kadangi Suvalkų Sutartis yra vis dėlto nemalonus rakštis lenkams, tai dažnai apie ją visai nekalbama. Čia štai vienas lenkiškas "beašilškas" pasisakymas Vil-niaus reikalu: "Trumpai prieš lenkų-bol-ševikų karo paliaubas, Suvalkuose buvo pasirašyta sutartis, pagal kurią Vilnius išimtas iš Lenkijos okupacinių sferos. Tas sukėlė nepasitenkinimą kariuomenės daliniuose (!?) — ypatingai iš Vilniaus krašto. Generolas Želigovskis sukilo prieš Suvalkų sutartį ir po kelių dienų užėmė Vilnių. Čia jis 1921 m. sudarė "Centrinės Lietuvos" provizorinę vyriau-sybę. Generolo Želigovskio sukurtoji situacija sukėlė įvairių tarptautinių komplikacijų... Pagaliau Lenkijos vy-riausybė Lietuvai atsisakius atnaujinti istorinę uniją, padarė savo sprendimą — lenkišką Vilnius ir lenkiškai kalbanti jo teritoriją buvo prijungta prie Lenkijos valstybės, o daugumoj lietuviškai kal-bančios Kauno provincijos sudarė Naują Lietuvos respubliką" (Poland, Roman Dyboski, pusi. 93-95, London, 1933). Jei-gu šioje citatoje gudriai ir diplomatiš-kai užmaskuojama tikroji tiesa, tai ka-pitaliniame Lenkijos istorijos veikalė kalbama tiesiog pasityčiojančiai: "Po-land was not desirous of winning easy laurels in a war with tiny Lithuania which numbered a bare 2.000.000 inhabi-tants" (The Cambridge History of Po-

land, from Augustus II to Pilsudski (1697-1935) pusi. 530, 1941, Cambridge). Prie šito lenkiška manija sergančio isto-riko pasakymo tegalime pridėti, kad ap-gaulingame Vilniaus užgrobime Lenkija buvo pasiruošusi skinti laurus, tačiau deją... Giedraičių ir širvintų kautynėse, tos "tiny" Lietuvos sūnūs paklojo len-kams tokius "laurus", kad pats Želi-govskis vos spėjo su mašina pasprukti palikęs net savo štabą. Apie tai, žinoma, pasaulio bibliotekose esančios "The Cambridge History of Poland" autoriai nekalba.

1945 m. JAV išleistoje knygoje "The Piasts of Poland" A. Gronowicz įdėtuose politiniuose Lenkijos žemėlapiuose Vil-nius visą laiką rodomas kaip integralinė Lenkijos valstybės dalis. Pats Vilniaus pagrobimo faktas apibudintas kaip tei-singas istorinis faktas kur, žinoma, tie-sioginiai ar netiesioginiai kalta palieka-ma Lietuva. Jau mūsų minėtoje "The Cambridge History of Poland" autoriai nusiskundžia, kaip lietuvių "nusikalsta-mai" elgėsi su lenkų įtaka Nepriklauso-moje Lietuvoje. "Faktas, jog lenkų dvar-ininkų klasė buvo negailestingai slopi-nama paliekant tikrai po 80 ha. kiekvie-nam... Nežiūrint trijų ketvirtadalių lenkiškų mokyklų uždarymo 1927-1928 m. lenkiškosios organizacijos palaikė privatų lenkų kalbos mokymą. Didelis skaičius lenkų jaunuomenės pasiekė aukštojo mokslo nepraradami savo lenkiškumo. Net tam tikras skaičius Lietu-vos un-to urofesūroje buvusių pasižymė-jusių mokslininkų ir auklėtojų lenkiškos kilmės, rodo lenkų civilizacijos reikšmę" (pusl. 188).

1951 m. St. Ylos knygoje "Žvėrys ir žmonės" randame šitokią žinią: "Pil-sudskį parengė mirčiai kun. Karnilowi-czius, buvęs Liublino universiteto pro-fesorius... Susipažinau su juo ir kartą ėmiau teirautis apie šį "lietuvi". Korni-łowiczius buvo santūrus, bet neslėpė tik-rovės. Pilsudskis labai nemėgęs lenkų, juos niekinęs, buvo apsisatęs tikrai lie-tuviais (kilusiais iš Lietuvos, negalėjęs gyventi be Vilniaus. Ne lenkų tautos va-lia buvusi pavergti Vilnių, bet asmeniškas Pilsudskio noras turėti širdžiai arti-mą lietuvišką kampelį... Kismet ten vykdavęs, paskui į Druskininkus, kur ant Nemuno kranto sėdėdavęs ir valando-mis žiūrėdavęs į Lietuvos pusę". (pusl. 537).

Pilnai šita pastaba gali būti teisinga Pilsudskio nusistatymu lenkų adresu. Juk ir karalius Batoras vieną kartą len-kams išdrožė: "Ne arklidėje gimiau, kad būčiau atvykęs pas jus malonių prašyti". Suprantamas ir Pilsudskio pasiilgimas savo gimtojo krašto, kurio jis savo dar-bais išsižadėjo. "Apsidžiaugčiau radęs knygą apie Lietuvą. Tai buvo Kazimie-ro Ilkoviczuwnos "Slowik Litewski" (Lietuviškoji Lakštingala). Žinojau, kad ji kilusi iš Dubingių. "Lietuva, mano tė-vyne — rašė ji — išbloškusi ir atstūmu-si mane, nors mano kūną priglausk Du-bingių ežero pakrantėn...". Šie žodžiai mane nupurtė. Niekas jos neatstūmė, neišbloškė — ji pati tarėsi esanti lenkė ir savo tėvyne pasirinko Lenkiją" (St. Yla, Žvėrys ir žmonės, pusi. 536). Ta-čiau mes nesutiksime su teigimu, kad Vilniaus užgrobimas buvo vien tik Pil-sudskio asmeniškasis noras. Jeigu lenkų tauta nebūtų Vilniaus troškusi, tai ji tu-rėjo pakankamai laiko Pilsudskio pada-rytą nuoskaudą Lietuvai atitaisyti. To-liau pasaulio bibliotekose įvairiomis kal-bomis esantieji lenkų istorikų veikalai ne-skelbtų klaidinančias informacijas Vil-niaus klausimu, jo nesisavintų, kartais visišku istorinių faktų klaidingu nušvie-timu, ar nuslėpimu to, kas lenkams ne-malonu. Juk tada nebūtų reikalo šandie-ninėms, tremtyje esančioms lenkų orga-nizacijoms, vadintis "Wilno" vardu, ne-būtų buvę reikalo gen. Andersonui su-kurti lenkų korpuse 5-ją Vilniaus pėsti-ninkų brigadą, nebūtų reikalo Londone veikiančiam lenkų un-tetui — "Spolecz-nose Akademicka Uniwersytetu Stefana Batora" leisti savo darbų almanachą — "Alma Mater Vilnensis" ir tt. Žinoma negalima nutylėti ir tremtyje atsiran-dančių pozityvių lenkų mokslininkų ar laikraštininkų pareiškimų, tačiau visa tai tėra tikrai atskiri balsai bendrame įsitikinime ir nusistatyme. Iš tremtyje esančių lenkų politikų ir vadų, berods, tikrai vienas Mikolajezykas 1945 m. buvo sutikęs Vilnių ir Lvovą pripažinti tikriesiems jų šeimininkams.

(Bus daugiau)

* JAV-bės pareikalavo iš kom. Kinijos sumokėti 1.620.295 dolerius nuostolių už neseniai nušautą jų bombonešį, dėl ko žuvo vienas lakūnas.

* Pagal susitarimą, Japonija sumokės Burmai 250 mil. dolerių karo nuostolių.

Tarėsi, kaip dar labiau išnaudoti kolchozininkus

Vilniaus radijas pranešė, kad įvykęs Lietuvoje kp. vykdomojo komiteto susirinkimas, kuris išklausė ž. ū. min. Augustinaičio, tarybinių ūkių (sovchozų) min. Kunčino ir TSRS paruošų įgalotinio Lietuvai Karecko pranešimų. Visi pranešimai lietė žemės ūkį: sėją, pasėlių priežiūrą, derliaus nuėmimą ir paruošų plano vykdymą. Pastarasis klausimas, kaip aiškėja iš to paties radijo pranešimo, ir buvo svarbiausias, nes, komunistai Lietuvoje yra ypač susirūpinę derliaus išgabenimu į Rusiją. Šiuo klausimu diskutijas baigęs Sniečkus siūlė sustiprinti kolchozininkų ir mechanizatorių "lenktyniavimą". Taigi ir šiemet daroma taip, kai esti kiekvieno derliaus metu. Kai tik prasideda Vilniaus krašte javų pjūtė, bolševikus tuojau paima skubėjimo karštingė. Tuomet jie pradeda raginti ir kitų Lietuvos vietovių kolchozininkus sumti javus, nors jie būna dar neprinokę. Tai, kad Vilniaus krašte javai dvi savaites anksčiau prinoksta, kaip apie Zarasus, arba savaitę anksčiau, kaip Suvalkų krašte, jiems skirtumo nesudaro. Kai tik paskelbiama rugių pjūtė, visi partijos pareigūnai bei patikėtiniai sėda į savo mašinas ir išvyksta į kolchozus, atsiprašant, "derliaus nuėmimo darbams vadovauti". Kaip darbas atliekamas — jiems ne taip svarbu. Bjauriausią įspūdį sudaro rusai savo nuolatiniu lietuvių raginimu: nu, skarei! skarei!

Jei darbo metu sustoja kuri mašina, tuoj aplink ją susirenka ištisas tarybinių vadovų pulkas, kaip į kokį mitingą. Kiekvienas vis klausia: dėl ko mašina sustojė? Kodėl ji nedirba? Mašinistas, užuot mašiną taisys, turi kiekvienam aiškinti sustojimo priežastį. Ir jei mašina tuoj nesutaisoma, "vadovai" pradeda šaukti: sabotazas! O mašinos, ypač gariamieji kombainai, dažnai sustoja, nes būna netinkamai pataisyti, trūksta dalių. Nors mašinų dalys ir buvo užplanuotos, bet laiku neatėjo iš "tėvynės". Jas dar vis kažkas ir kažkur Parnaskvės fabrikuose gamina.

Nukirstus javus tuojau skubama kultū. Kūlimą prižiūri nemažesnis pulkas pareigūnų — kolchozo vadovai, registratoriai, svėrėjai ir varovai. Jei prie mašinos dirba dešimt kolchozininkų, tai ne mažiau būna ir vadovų. Išskultus javus iš lauko tiesiai veža į sandėlius. Dažnai jie ten sugenda, nes neprinokę drėgnai grūdai greit pradeda kaupti.

Į tokius sandėlius veža tiek, kiek reikalinga duoklei atiduoti. Neretai pasitaiko, kad, duoklė atpylus, grūdų nelieka sėklai. Tuomet kolchozas iš to paties sandėlio, jei dar grūdai nebūna į Rusiją išvežti, skolinasi jų sėklai, tuo būdu sau didindamas sekancijų metų sąskaita savo duoklę. Tokiu atveju skaudžiausiai nukentčia nieku nekaltas vargšas kolchozininkas, bet ne kolchozo direktoriai. Plano neįvykdęs kolchozas pinigų negauna. Jis tuomet neturi ne tik pinigų, bet ir šiaip žemės ūkio gaminių kolchozininkams už vad. darbdarinius sumokėti. Todėl kolchozininkų ištisų metų vargas ir sunkus darbas lieka neatlygintas, nes viską išplėšė rusai.

Ir duokles atidavęs kolchozas labai mažai kolchozininkams už jų darbą temoka.

Duokles atidavęs Rusijai, apmokėjus MT S už patarnavimus Maskvos nustatytais kainomis ir atsiėmus kolchozo viešpačiams atlyginimus, nedaug kas belieka. Geriausiai besiverčią kolchozai labai mažai kolchozininkams už darbą temoka. Pvz. Žagarės rajono Pergalės kolchozas, kuris laikomas pačiu geriausiu, nes buvo kaip toks įrašytas į Maskvos žemės ūkio parodos dalyvių sąrašą, pernai kolchozininkams už darbdarinių sumokėjo tik po pustručio rublio, po du kg. dirsetų grūdų ir po kg šieno. Tai toks kolchozininkų atlyginimas, kai batų pora kaštuoja 400 rublių, riebalų kg. — 30 rublių, cukraus — 10 rb. ir paprasto medvilninio audeklo metras — 30 rb. Kad ir kiek kolchozininkas dirbtų, bet atlyginamų darbdarinių vis tiek nedaug, nes kiti įskaitomi ir vadinamąją "talką" ir neatlyginami. Ir minėtame "pasitarime" svarstyta ne ta liūdna kolchozininko padėtis ir kaip ją pagerinti, bet kaip daugiau kolchozininko pagamintų gėrybių išvežti į Rusiją. O Lietuvoje žemės ūkis, užuot daugiau kilęs, juo toliau — juo vis labiau ir labiau smunka.

Vilioja ir terorizuoja tremtinius

Pastaraisiais metais iš Pietų Amerikos yra išvykę tariaimai į Lietuvą vienas kitas Lietuvos rusas ar sukumunistėjęs lietuvis, kurie dabar stengiasi P. Amerikoje palikusiems pažįstamiems laiškais ar per kom. spaudą padėti Lietuvoje pavaizduoti kuo gražiausiomis spalvomis. Paskutiniai įvykiai rodo, kad šiuo metu bolševikai kiek keičia savo taktiką su tremtiniais. Kartkartėmis kai kurie iš lietuvių pabėgėlių, ypač turintieji Lietuvoje giminių, gauna iš jų laiškų tiksliais savo adresais ir kai kada, palyginti, gana greitai. Bolševikai stengiasi parodyti, kad jie "viską žino", ir mėgina terorizuoti ypač kai kuriuos atskirus asmenis, įrodinėdami, kad okup. Lietuvoje "nesą jau taip baisu" ir kad padėtis už geležinės uždangos "vis švelnėjanti" tremtinių atžvilgiu. Tačiau tokiai naujos rūšies bolševikų agitacijai tremtinių masės nepasiduoda, nes jų praktiškai žino net per gerai patys iš savo patyrimų, kaip bolševikai yra šnekėję ir kaip jie savo pažadus įvykdė praktikoje.

Dar stiprins "komunistinę dvasią" mokyklose

Bolševikai giriasi, kad 57 mokyklos nuo šių mokslo metų pradžios pertvarkytos į vidurines mokyklas. Vilniuje žvėryne pastatyta 960 vietų nauja vid. mokykla. Skelbiama, kad šiais mokslo metais atidaroma 48 naujos vid. mokyklos ir 66 naujos septynmetės. Naujus pastatus gaus Vilniaus, Kalvarijos, Dotnuvos, Daugų, Kuršėnų ir Mažeikių moksleiviai. Švietimo ministerio Pūpelio pareiškimu turi būti sustiprintas moksleivių komunistinis auklėjimas ir atsidaivimas "nemirštamam komunizmo reikalui". Nurodęs, kad vien "tik JAV-bėse mokyklas nelanko per 6 milijonai vaikų", Pūpelkis savo pranešime per Vilniaus radiją š.m. rugsėjo 1 d. toliau pažymėjo, kad sumažinamas "moksleivių pamokų krūvis, sutrumpinamos mokymo programos" etc. Apie 8.000 moksleivių dalyvavo estafetėje "Taika ir draugystė". Nuo šių mokslo metų įvestas bendras berniukų ir mergaičių mokymas. Skelbiama, kad šiemet vid. mokyklas baigia apie 10.000 jaunuolių. Vis dėlto "Tiesa" komunistiniams švietėjams prikiša visą eilę trūkumų: "Nepatenkinamai dėstomas tokios svarbios disciplinos, kaip matematika, fizika, biologija. Jos per mažai panaudojamos materialistinei moksleivių pasaulėžiūrai ugdyti ir politinio mokymo uždaviniais spręsti". Už "nepakankamą dėmesį auklėjimui komunistine dvasia" pirmoji eilė užsipultas Kybartų, kai kurios Rokiškio ir Kupiškio rajono mokyklos.

Trūksta rašomųjų priemonių

Nors Lietuvoj "pagaminama vis daugiau popieriaus", tačiau iš tikro ten toks didelis popieriaus trūkumas, kokio ten dar niekad nėra buvę. Nėra ne tik vnyojamojo popieriaus, bet ir rašomojo, nekaltant jau apie rašomąsias priemones. Ir nežinia, kada padėtis pagerės. Pūpelkis per Vilniaus radiją guodžia mokinius, kad "jie turį net geresnes mokymosi sąlygas, kaip Amerikoje", kur, esą, net 6 milijonai vaikų negalį lankyti mokyklų. Kodėl jie negali: ar ir ten mokiniams trūksta sąsiuvinų, avalynės ir drabužių, kaip ir "geresnes mokymosi sąlygas" turinčioje Lietuvoje?

Kom. rašytojų suvažiavimas

Valstyb. Dramos teatro būste atidarė A. Venclova. Suvažiavime dalyvavo bolševikiniai rašytojai iš Sov. Sąjungos su N. Tichonovu priešakyje, Pabaltijo respublikų, Suomų-Karelių ir kt. "Ataskaitinį pranešimą" padarė bolševikinių rašytojų pirmininkas J. Šimkus. LTSR tarybinių rašytojų sąjungos suvažiavime įvairiose diskusijose dalyvavo T. Tilvytis, A. Vienuolis, A. Jonynas, A. Churginas, J. Baltušis, A. Baltakis, K. Vairas, Lietuvių kalbos ir literatūros instituto vyr. bendradarė Kučinskaitė, Vilniaus un-to lietuvių kalbos vyr. dėstytojas A. Springis, LTSR grožinės literatūros leidyklos vyr. redaktorius J. Tornau, A. Gričius, J. Butėnas, Žiugžda, E. Matuzevičius ir kt. Partijos rašytojams statomi vis nauji reikalavimai, kad kuo daugiau savo tariamo "kūryboj" prisdierintų prie "gyvenimo reikalavimų". Tai aiškiai

BŪKIME DAUGIAU GEROS VALIOS IR TOLERANTIŠKI

(Dėl p. J. Rimo straipsnio "Žalingassugretinimas", "A. L." Nr. 17.).

Tiek "A.L.", tiek "M.P." nuolat skaitome p. J. Rimo straipsnius kuriuose jis pasisako įvairiais mūsų bendruomeninio gyvenimo aktualiais reikalais ką nors smerkdamas, arba pagirdamas. Garbė jam už tai, kad randa laiko ir noro šiems mūsų bendriems reikalams, nes nuolat iškelia naujų sugestijų ir nurodo gaires ateities našesnei veiklai. Bet paskutiniuoju savo straipsniu šio laikraščio skiltyse, prašaua žalingai pro šalį. Arba remiantis anot paties p. J. R. žodžiais, kad — "Daiktus vadinkime tikraisiais vardais", atliko savos rūšies meškos pasitarnavimą, arba pasitarnavimą šaulio, kuris beišskodamas tikro taikinio, be įspėjimo šauna į varovą. Tikrų žinių neturiu, bet, rodos, atydziai sekdamas vietinę mūsų spaudą, nesu pastebėjęs, kad p. J. Rimas dirbtų Melbourne kurioje nors vietinėje valdyboje, arba, trumpai sakant, ką nors viešo — bendruomeninio rengtų savo iniciatyva ir atsakomybe. Tuomet išeina, kad p. Rimas eina tik vietinio kontrolieriaus pareigas, stovėdamas valstybės bei bendruomenės tautinių reikalų sargyboje, pabardamas, arba pamokomas ir tai tik viešai per spaudą. Visai nenoriu ginčytis, kad tas yra lengviau kaip įsitraukti į aktyvų darbą, nes aš manau, kad p. Rimui yra neblogai žinoma šiuo laiku bendruomeninio darbo sąlygos, ypač ką nors viešo norint suurošti. Kiek tenka dėl to paaukoti savo laisvo laiko, pinigų, nugalėti atstumų bevažinėjant ir beprašant ir tai dar kelių asmenų ir po kelis kartus. Mano giliu įsitikinimu, kas ką ruošia, kaip ir pats p. Rimas pripažįsta, ruošia ne iš blogos valios, o tik jausdami kilnų norą pasitarnauti bendram tikslui, ir lai būna mūsų padėka jiems už tai. Be to, teisę tokius minėjimus ruošti turi ne tik vietinė Apylinkės Valdyba, bet ir skautai ir savaitgalio mokyklos ir kiti, kam tik rūpi mūsų bendri tautiški reikalai. Kuo daugiau ruoš, tuo bus geriau, nes atsiminkim, kad ne visi vienu laiku ir į vieną vietą gali susirinkti, o dalyvauti daugumoje juk visi nori. Vieni suruoš geriau, kiti blogiau, bet ateityje, ypač jaunieji vieni iš kitų galės pasimokyti. Ir patiek manim p. Rimai, kad išeis tik tada tikrai gerai, kada tokius viešus minėjimus rengsime ir ruošime visi, prisidėdami prie to gera valia ir neturėdami užkulisinių minčių, atseit, palauksiu, pažiūrėsiu, tegul ruošia, bet aš juos vėliau išvanosiu ir pamokysiu. O darbo tikrai visiems užtektų. Vieni sukviestų kalbėtojus, kiti pakalbėtų, padeklamuotų, suvaidintų ir pan. Jei asmeniškai kas ir nepakviečiamas, nes kartais tikrai nėra galimybės visus asmeniškai pakviesti ir atsiminti ir tai ne iš blogos valios, tad ir šiuo atveju jaučiant bendrą pareigą nereikėtų užsigauti, bet turėti bendruomeninės drąsos, jei kuo gali prisidėti, pasiūlyti pačiam. Kuomet visi ruošime ir stengsimės, kad būtų gerai, nebus reikalo savo darbus ir kritikuoti, o kad neprisidėjome, kaip šiuo kartu p. Rimas ten pat gyvendamas, tai jis pats dalinai ir kaltas, kad taip neįvyko kaip jis no-

pareiškė savo kalboj A. Sniečkus ir kt. Deja, toli gražu Lietuvos komunistiniai rašytojai, kad ir kaip stengdamiesi pagarbinti naujuosius "vadus ir mokytojus", neįstengia žygiuoti partijos reikalaujamose "priešakinėse gretose".

Sovietinės mašinos atostogauja patvoriuose

Kombainais ir kuliamosiomis kuliami šlapai javai, — pažymi kaip dažną šiameitį reiškinį "Tiesos" 184 numeryje du straipsnelio autoriai: V. Palionis ir L. Kiauleikis. Grūdus reikia nedelsiant džiovinti, — pataria jie, — nes gali greit sugesti. Patarėjai kaltina kolchozininkus, kad kolchozuose blogai išnaudojami pasprasciausi grūdų džiovavimo būdai. Ir vėl kolchozininkai kalti. O kur yra taip dažnai okupantų giriomos sovietinės grūdų džiovyklos? Kolchozininkų kaltintojai teigia, kad kiekvienoje MTS yra po porą kilnojimų džiovyklų, vadinamų "Kuzbas" arba "Uljanovkos" vardais. Jos, esa, per valandą galinčios išdžiovinti ne mažiau kaip pusę tonos grūdų. Tad kodėl jos nenaudojamos? Palionis su Kiauleikiu aiškina, kad garsiosios džiovyklos stovi MTS sodybose arba numestos kur kolchozuose. Kitai sakant, giriamosios sovietinės mašinos kolchozų patvoriuose atostogauja. Jei šios džiovyklos būtų tinkamos savo paskirčiai, nereikėtų ieškoti kolchozuose paprasčiausių būdų grūdams džiovinti ir maskolių engiamiems lietuviams kaltinti.

rėjo. Bet šiuo atveju kaip neprisidėjusiam prie bendro darbo, kritikuoti jaunus mūsų skautus per spaudą, tuo pačiu nu-mušant jiems dalinai entuzijizmą bei ūpą ateityje imtis panašios iniciatyvos, — negerai. Buvo daug geriau ten vietoje gyvenant p. Rimui, kaip vyresniam ir daugiau prityrusiam, prie progos mandagiai asmeniškai įspėti ir už tai iniciatoriai kaip jaunesni, tikrai tik dėkingi būtų buvę p. Rimui. O dabar nei šis, nei tas, juk visi ir be to pagaliau žinojom, kad p. Rimas parašyti moka. Bet ir rašant reikėtų mūsų sąlygose rašyti tik Vaižgantiškai. Juk tas taip prigijęs žodis mūsų tautoje pasako, kad Vaižgantiškai t.y. rašyti nuoširdžiai, skaidriai džiaugiantis visa lietuviška veikla, pagiriant, paskatinant, be jūžumo primenant kas dar reikia padaryti, žodžiu — pava-sariškai. Taip kaip gyveno, dirbo, rašė ir elgėsi šis mūsų tautos didysis vyras Vaižgantas. Juk jis su didžiausiu džiaugsmu priimdavo kiekvieną išėjusią knygą, suruoštą suvažiavimą, ar minėjimą. Kvietas, ar nekviestas jis rašė, kalbėjo ir džiaugėsi visur ieškodamas tik "deimančių", keldamas visiems nuotaiką, kad ateityje bus dar geriau.

Ir tik Vaižgantiškai ieškodami ir rasdami būdų kas mus jungia, bet ne — skiria, mes būsime stiprūs ir pasiruošę bendriems ateities žygiams savo Tėvynės ir Tautos gerovei.

J. A. Skirka
Cabramatta

Pakaktų ignoruoti mažų tautų istoriją

Beveik per du šimtmečius pasaulis yra sąmoninamas ir mokomas, kad visos tautos, ir didelės ir mažos, privalo būti laisvos ir turi teisę vesti savarankišką gyvenimą. Taip skelbė ir tebeskelbia Vakarų Pasaulis. Sutinka su tuo ir Rytų kraštai. Skirtingos nuomonės yra tik totalitariniai režimai, kaip, pavyzdžiui, buvęs nacinis ir esantis kremlinis valdymo metodas. Pastarųjų mąnymu, mažos tautos turi būti sunaikintos. Tatai nieko nestebina.

Nemalonai tačiau staigmena yra sužinoti, kad šviesuolis, priklausęs tautai (irgi neperdidėlei) skelbiančiai, kad visos tautos turi teisę gyvuoti, abejoja šios idėjos teisingumu.

Neverta būtų apie tai kalbėti, jei ši abejonė būtų "privataus pobūdžio", bet kada ji yra peršama besimokančiam jaunimui, pasvarsčius, reikalas atrodo rimčiau.

Dalyko rimtumas iškilo peržvelgus naująjį "Moderniosios Europos Istorijos" (History of Modern Europe) 1954 m. leidinį. Istorijos autoriumi yra Sydnėjaus universiteto istorijos profesorius Stephen H. Roberts, M. A. D. Sc. Litt. D. Veikalas skiriamas Australazijos studentams.

Priklausydamas mažai tautai, domėjaisi Pabaltijo valstybių apibūdinimu. Knygos indekse tebėra Estijos vardas. Pačiam veikale tik paminimi Latvijos ir Lietuvos vardai. Nušviesdamas rusų valstybės augimą autorius nerado reikalo netgi paminėti tuometinės Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės. Lietuva, atrodo, neegzistavusi. Pagal 117 pusl. žemėlapi, iki 1480 m. mongolų "Aukso Ordos" siena siekusi Dauguvos ir Nemuno. GI Prūsijoje iki 13 amž. gyvenę pagoniški slavai, kuriems "vokiečių ordino riteriai įkalė naują tikėjimą" (pusl. 125).

Profesorius Roberts šioj vietoj galėjęs bent prisiminti, kad tie patys "riteriai" per antrą Pasaulinį Karą mėgino įkalti "naują tikėjimą" taipgi ir j... Londoną. Apie Pabaltijo valstybes autorius te galėjo pasakyti, kad jos buvusios pokarinių sutarčių padarins: — "Baltijos provincijos buvo iš Rusijos atimtos ir iš jų sudarytos trys mažos Estijos, Latvijos ir Lietuvos respublikos" ... Toliau autorius išreiškia tokią nuomonę: "Yra sunku suprasti, kodėl nepriklausomybė turėjo būti duota taip mažoms sritims" ... (pusl. 423).

Atrodo, kad laisvė buvo mums kieno tai duota ir mes veltui kalbame apie laisvės kovas ir mūsų žuvusius karius.

Autoriumi, greičiausiai, nesuprantamos mažų tautų kovos dėl laisvės. Jis labiau gėrisi rusų kovomis su vokiečiais praėjusiame kare. Šiam reikalui veikale pašvęsta platokas skyrius šauniai pavadin-tas — "Saga of Russian Resistance".

Tikrai sunku suprasti, kaip moksleivis, perskaitęs tokią istoriją, galėtų susidaryti bešališką pažiūrą į tautų egzistavimo teisę ir i emigrantu kovas dėl savo kraštų laisvės. Tesprendžia apie tai Pabaltijo tautų istorikai.

A. Munčelis.

Redaguoja O. A. Pridotkaitė

JAUNA MOTERIS APIE SENO VYRO NUOMONĘ

"A. L." Nr. 18(155), paskaičiusi "Seno vyro nuomonę apie moteris", susimąsčiau, ir radusi straipsnio pabaigoje skyriaus "Moterims" Redaktorės prašymą pasisakyti dėl minėto straipsnio minčių, naudojuosi proga.

Pirmas veiksmas, kurį atlikau paskaičiusi "nuomonę", buvo susijieškoti "Pasaulio Lietuvių Žinyną" ir pažūrėti, kas yra tasai "Keleivis" iš kurio straipsnis perspausdinamas. "Žinyno" 35 psl. radau: — Keleivis, Socialistinės minties savaitraštis, įsteigtas 1905 m., leidžiamas Bostone, JAV-bėse ... ir t.t.

Iš lotynų kalbos pamokų gimnazijoje prisimenu posakį: "Quod decit bovi, non licet Jovi" — Kas tinka jaučiui, netinka Jupiteriui (Romėnų dievas). Šis posakis iškyla iš atminties kaip tik skaitant "seno vyro nuomonę".

Pats "Keleivis", o kartu ir "senas vyras", atrodo, priklauso Amerikos seniesiems imigrantams, todėl visai suprantama, kad jų žmonos jau nedirba fabrikuose, bet, apkrautos "aisboksais", skalbimo mašinomis, dulkių siurbliais ir kitokiais "guzikų spaudomais" techniškais įrengimais, sėdi namuose ir pavargusios laukia iš darbo sugrįžtančio vyro.

Iš susirašinėjimo su gyvenančiomis JAV-bėse draugėmis žinau, kad ir Amerikoje naujų imigrantų žmonos daugumoje dar tebedirba fabrikuose, ar įstaigose, ir "guzikais" gali tik iš darbo grįžusios pasinaudoti.

Jeigu jau to straipsnio mintys netinka met visoms Amerikoje gyvenančioms lietuvių žmonoms, tai ką ir bekalbėti apie gyvenančias Australijoje. Juk nepasipatįs, kad šiame kontinente esančių lietuvių žmonių 95% dirba fabrikuose, ar kitokiuose darbovietėse, ir grįžusios iš darbo turi užtekti laiko pagaminti vyrui, ar šeimai valgi, išskalbt, suadėti ir t.t. Jeigu Australijoje gyvenanti lietuvė žmona padėjuoja, ar grįžusiam vyrui pasiskundžia nuovargiu, tikiu, net "senasis vyras" nesistebėtų, nes vyrų giminė taip pat linkus jieskoti užuojautos, gal net daugiau, negu moters, o Australijoje lietuviai — vyrai ir žmonos išdirba fabrikuose tą patį valandų skaičių. Išimtys tik moters,

KĄ VEIKIA LIETUVĖS PASAULYJE

* Elena Sakalauskaitė — Meksrūnienė gyvenanti Berisso lietuvių kolonijoje Argentinoje, pasižymi gražia visuomenine veikla.

* Argentinoje veikia "Birutės" draugija, kuri yra subūrusi mergaites ir moteris, kad drauge skleistų religinę ir tautinę mintį. Neseniai draugija išsirinko naują valdybą: pirm. O. Bagdonienė, vicepirm. O. Mainonienė, sekr. U. Šeškienė, išd. M. Žekienė, sekr. pad. B. Sturevičiūtė.

* Dail. A. Tamošaitienė turi įsirengusi tautinių drabužių ir kilimų audyklą. Šiuo metu ji baigia austi dvyliką tautinių drabužių Omahos lietuvių šokėjoms, kurios pasirodys per miesto 100 metų sukaktį su sava programa.

* Ona Ivaskienė jau seniai vadovauja tautinių šokių grupei Bostone ir nuolat pasirodo tarptautiniuose šokių festivaluose. Ji turi vieną maziukų šokėjų grupę, kuri ypač patraukia visų dėmesį.

* A. Stravinskaitė — Paškevičienė Montrealyje su viena prancūze surengė savo pirmą dainų koncertą.

* Dail. Ados Korsakaitės paveikslas "Šventoji Naktis" buvo išstatyta aštuntoje metinėje Brooklyno Meno muziejaus grafikos parodoje.

* Dalia Žolpytė Meno Instituto Chicagoje, studentų meno parodoje demonstravo audimo techniką.

* J. Kvietytė Montrealyje, Kanadoje, turi savo modernaus šokio studiją.

* Eugenija Pugačiauskaitė, jauna Urugvajaus lietuvių, baigė pedagoginį institutą ir gavo pradžios mokyklos mokytojos diplomą.

* Genė Paragauskaitė, Urugvajaus lietuvių, baigė medicinos fakulteto dietistų skyrių ir dirba geriausioje Montevideo ligoninėje.

turinės kūdikius, gausias šeimas, ar nesveikuojančios.

Tiesa, mes ir čia, panašiai, kaip Amerikoje, turim daugiau, ar mažiau modernias virtuves, gaza, elektrinį lygintuvą, šaldytuvą ar net skalbimo mašiną. Išskyrus skalbimo mašiną, visos išvardintos priemonės čia yra ne liuksusas, bet būtinybė, kurios tačiau kaštuoja ne šilingais, bet svarais. Turime ir "bėgantį vandenį", bet ir už tą sulaukiame sąskaitos. Žodžiu, gyvename ne iš ūkio, ne iš daržininkystės, bet iš gryno pinigų, o kadangi jis uždirbamas tik fabrikuose — įstaigose, taigi — gyvenam iš darbo. Vėliau, kada baigsis įsikūrimas, ir kiekviena šeima gyvens nuosavoje namuose (ir važinės savais Holdenais), tikiu, kad ir Australijoje daugumai iš mūsų užteks šeimnininkavimo namuose, tada, nežinau, gal ir mes pavargsim "bespauddamos guzikus", tačiau šiuo laiku apie nuovargį dar neturime laiko pagalvoti ir juo skystis.

Baigiant vėl noriu grįžti prie posakio: "Quod decit bovi, non licet Jovi" — Kas tinka Amerikos laikraščiams, nebūtinai turi tikti Australijoj išeinantiems. O "Seno vyro nuomonę apie moteris" ir yra toks atvejis. S. Pr-nė

IŠ EUROPOS MOTERŲ TARYBOS

Egzilų moterų iniciatyva, pernai New Yorke buvo įkurta organizacija, pavadinta "The Council of European Women in Exile". Toje organizacijoje dalyvauja visų dešimties Sovietų ir komunistų pavergtųjų Vidurio ir Rytų Europos valstybių moterys. Organizacijos tikslai taip nusakyti: 1) talkinti laisvinimo darbe iki bus atstatyta mūsų kraštų nepriklausomybė; 2) kelti komunistų nusikaltimus ir mūsų tautos daromą žalą, ypač kiek tai liečia šeimas ir moteris; 3) padėti išalikyti mūsų tautų kultūrinės vertybes ir supažindinti svetimuosius su mūsų krašto kultūra, tradicijomis ir papročiais; 4) rinkti žinias apie moterų jnašą laisvinimo darbu ir kovai su komunizmu; 5) ugdyti ir stiprinti pavergtųjų tautų, ypač moterų, draugiškumą ir tarpusavio supratimą egzilyje taip, kad jis būtų tęsiamas mūsų kraštuose ir po jų išlaisvinimo; megzti ryšius, draugiškumą ir bendradarbiavimą su Amerikos moterų organizacijomis; 7) palaikyti pavergtųjų tautų moterų dvasią ir ryžtą.

Per trumpą savo veikimo laikotarpį Europos Moterų Taryba Egzilyje yra paruošusi ir pasiuntusi eilę memorandumų — JAV Valstybės Sekretoriui John Foster Dulles, didžiųjų valstybių užs. reikalų ministerių konferencijai Berlyne ir kt. Be to, supažindinti su mūsų tautų kultūra, buvo suruošta keletas koncertų ir arbatėlių, kur pasirodė žymesnios mūsų meninės jėgos.

Dabar užsimita įvykdyti dar vieną didelį uždavinį, būtent: suruošti parodą, kurios tikslas būtų parodyti svetimiams, kokį jnašą pasaulio mokslui, menui ir literatūrai yra padarę tremtyje atsidadę mūsų mokslininkai, menininkai, rašytojai ir kompozitoriai. Paroda apims laikotarpį nuo 1944 m. Parodoje bus išstatyti anglų, prancūzų, vokiečių, italų ir ispanų kalbomis išleisti leidiniai. Panaudoti bus ir lietuvių kalba išleisti kūriniai. Išleisusio tris ar daugiau kūrinius autorius bus išstatyta biografija ir atvaizdas. Parodai reikalingi taip pat muzikos kūriniai ir meno kritikos leidiniai. Reikalingi taip pat mūsų menininkų ir dailininkų atvaizdai, suglaustos biografijos ir jų darby ar pasirodymų kritikos svetimomis kalbomis. Paroda numatoma atidaryti apie š.m. lapkričio pabaigą. Greičiausiai ją atidarys ponis Nixon, JAV viceprezidento žmona, kuri drauge bus ir parodos globėja. Galimas daiktas, kad iš New Yorko paroda vėliau bus perkelta ir į Vašingtoną. Mūsų tautos garbė reikalauja, kad lietuviškas skyrius parodoje kiek galint pilniau pavaizduotų mūsų tautos kūrybingumą ir mūsų jnašą į pasaulio kultūros lobyną. Todėl visi kvie-

VINCAS KRĖVĖ APIE SAVE

Vinco Krėvės kalba, pasakyta 1952 m. spalio 19 d. Philadelphijoje, minint jo septyniadesimt metų amžiaus sukaktį.

Nevarginsiu jūsų ilga kalba, tik noriu pasakyti, kad visą šią laiką, nors man nesakė, aš žinojau apie šių iškilnių ruošimą. Man buvo labai liūdna. Aš jaučiausi, kad aš turėsiu eiti į savo pakasynas, nes septyniadesimt metų — tai tokis jubiliejus, kuris primena žmogui, kad liko neilgai gyventi. Net ir šventas Raštas sako, kad septyniadesimt metų yra žmogaus amžius.

Mūsų Dzūkijoje yra toksai padavimas. Sako, kada žmogus gyvena daugiau, kaip septyniadesimt metų, jis ne savo amžių gyvena, o svetimą. Aš visados buvau tokis žmogus, kad niekad ir nieko nenorėjau skriausti. Ir nežinau, ar daug atsirastų tokių, kurie galėtų pasakyti, kad aš jį nuskriaudžiau, bent gal nežinodamas pats ir nemanydamas. Man buvo labai liūdna galvoti apie tai, kad aš turiu iš ko atimti brangius metus, kokio nežinomo, gal ir labai gero asmens, kuris nori gyventi.

Antras liūdesys — kad ateitis neaiški. Man rodėsi, kad mes dar negreit galėsime grįžti Lietuvon. Jaunesni sugrįš, džiaugsis laisva Lietuva, o aš čia pasiliksiu svetimioje žemėje. Dieve, man buvo sunku ...

Turiu pasakyti, kad aš ir savo kūrybą ne taip vertinu, kaip čionai sakė. Nelaukiau aš niekuomet savęs dideliu rašytoju. Ot, sau pradžiai Lietuvos, kada ji rašytojų neturėjo, ir aš buvau geras. Bet kad aš toliau pasilikčiau toks, man nė į galvą neatėjo. Juo labiau, kad kiekvienam autoriui susidaro tokia nuotaika: kai rašai veikalą, tai rodosi, kad su tais žmonėmis gyvenai, o kada baigi, tai rodosi, kad atsiseikinai amžinai su gerais pažįstamais, su kuriais čia buvai ir kurių jausmais gyvenai. Ir liūdna būna. Žinoma, tada ir pats veikalas patinka: visgi mano jausmas išlietas.

Kada man tenka spausdinti, kada gaunu pirmą korektūrą, kur raidžių klaidų begalės, ir tada turiu sėdėti ir žiūrėti kiekvieną žodį. Paskum kada gaunu antrą ir trečią korektūrą ir kada knyga išeina, tai ji taip nusibosta, kad nenori ir į ją žiūrėti. Ir žinoma, visa toji poezija, kuria žmogus gyvenai, lyg ir išblunka.

Paskum žmogaus nuotaika ir pažiūros keičiasi. Vakaf man šitas veikalas patiko, šiandien — ne. Ir taip susidaro, jog į save žiūrėjau, kad aš esu iš tokių rašytojų, kokių daug buvo, kokių kiekviena tauta turėjo savo pradžioje: jie praėjo savo laiku, ir būna užmiršami. Juos gal kokis mokslininkas paskaito tyrinėdamas, bet šiaip jų niekas jau neskaito, kaip rusų literatūroj ten kokį Deržaviną.

Aš buvau nusistatęs tai pasakyti, kai šiandien čia atėjau.

Bet aš visai pakitėjau savo pažiūrose ir viltyse. Pirmiausia, man atgimė viltis, kada visi kalba taip įtikinančiai, kad grįšime Lietuvon, ir kad aš su jums grįšiu. Aš pradėjau tikėti, kad aš čia vienas nepasiliksiu amžinai, o tikrai grįšiu Lietuvon. Ir tai mane be galo pra-

čiami talkon.

Lietuvių grupę Europos Moterų Taryboje Egzilyje sudaro: Regina Sidzikauskienė (pirmininkė), Gunhilda Brakienė, Vlada Brazaitienė, Viktorija Čecėtienė, Alena Devenienė, Magdalena Galdikienė, Irena Giedrikienė, Vincė Leskaitienė ir Alina Stakienė.

JEI DAR NEŽINAI, GALI PRAVERSTI

* Vilnoniai rūbai skalbiami nesusitraukia, jei į vandenį įlašinama glicerinos.

* Iš aksomo dėmės lengviau pašalinamos ir gražinamas blizgesys, patrynus dėmę perpjautu svogūnu.

* Dūmai kambaryje pašalinami, įlašinus į verdantį vandenį terpentino. Arbatinis šaukštukas terpentino supilamas į litrą garuojančio vandens ir porą kartų pereinama per kambarį. Rūkorių dūmai po poros minučių praedingsta.

* Torto ar pyrago nereikia iš formos jėga plėsti, jei jįsai lengvai neiškrinta. Padėti formą ant garuojančio puodo ir palaikyti 5 minutes; paskui lengvai išsimis.

* Tortą pjaustant, jei peilis limpa, reikia peilį palaikyti šiltame vandenyje, nuošluostyti ir pjauti. Nėpjauti su aplipsiu peiliu.

* Uodui įkandus, kad nenieštėtų, trinti svogūnu, druskoje įmerkta vata arba apiberti drėgnu cukrum. Uodai nekanda išsitepus timiano skiediniu.

* Vinį lengviau įkalsi į sieną, kai jis prieš tai įmulinamas. (Tuo patarimu ne-savo namuose prašoma nesinaudoti).

* Išplautas šviesios spalvos pirštines truputį sukrakmolinkite. Jos ilgiau išlaikys savo formą, ir greit nesudėvės.

džiugino.

Aš maniau, kad esu užmirštas, o matau, kad visuomenė domisi manim. Tai mane nudžiugino. Esu dėkingas referentams, kad jie mane taip išgyrė, bet aš ligi šiolei neįsitikinau, kad esu tokis didelis rašytojas, kaip jie sako, ir pasilieku prie savo nuomonės.

Kai pradėjau kurti, tai buvo pirmoji Lietuva, ir aš niekad negalvojau, kad aš dirbu dėl garbės arba pasižymėti kaip rašytojas, nes tuomet ir skaitančiosios visuomenės Lietuvoj buvo nedaug. Bet man kilo noras tada atgaivinti tą senovės Lietuvą, o ypač kada man tekdavo susitikti dar universitete su kitų tautų studentais, kurie kalbėdavo apie savo didingą praeitį. Man tada kilo noras parodyti, kad mūs praeitis yra didingesnė, negu kitų. Ir tada norėjau atkurti tą senąją Lietuvą, kuri viena ranka ko-vojo prieš visą Europą, kai šioji kryžiuočiams teikė pagalbą. Lietuva ne tik-tai nesužlugdo, nenusileido, sužlugdė tą kryžiuotį, kuriam Europa nešė pagalbą. O kita ranka Lietuva užkovojo didesnę pusę šios dienos Rusijos. Norėjau parodyti, kad kovose, mirtinose ir žūtbutinėse, ji pasidarė didžiausia ir galingiausia valstybė, kad ji atrėmė Azijos minias, kurioms atsispirti negalėjo visa Europa. Aš galvojau, kad jeigu tie žmonės galėjo tai padaryti, jie turėjo būti milžinai siela. Ir aš norėjau atvaizduoti tų milžinų sielą — senovinę Lietuvą. Ne tam, kad aš čia pagarsčiau, o tam, kad visi lietuviai, ypač jaunimas, pajustų savigarbą: kad mes esame ne menkesni, o esame geresni už daug tautų, kurios šiandien save laiko didžiomis. Jei mes nesame didelė tauta šiandien, tai todėl, kad mes kelis amžius kraujuose plukdavome, kad mūsų žiedas, mūsų jaunimas, mūsų tautos praeitis per istisus du šimtus metų guldė savo galvas, ir todėl mes tapome maža tauta. Bet esame didvyriška tauta ir savo siela galingi.

Aš tik šitai turėjau galvoje, kurdamas "Dainavos šalies padavimus", "šarūną", "Skirgailą" ir kitus. Man buvo tik viena idėja ... Girtis niekuomet nemėginai, ir mano žmonės, su kuriais aš dirbau, nė nežinojo, kad aš anuomet rašiau. Bet mane vedė anoji mintis ir dėl jos aš dirbau. Ir aš šiandien esu labai nusidžiaugęs, kad mane suprato taip, kaip aš noriu, kad suprastų. Ir man nerūpi nei Nobelio premijos, nei kažkokia garbė, nebent toji manė garbė galėtų išgarsinti Lietuvą. Visuomet mano tikslas buvo — dirbti Lietuvai ir dėl Lietuvos.

Aš pasakysiu, kad darbas čionai ir darbas Lietuvoje gimdė mano širdyje visai kitus jausmus. Aš ten dirbau žymiai sunkiau, negu čionai, bet tas darbas manęs nevargino. Ne todėl, kad aš buvau jaunesnis, bet todėl, kad aš dirbau dėl lietuvių ir dėl Lietuvos.

Saugokime savo akis

Akys yra spinduliuojantis sielos veidrodys. Mūsų charakteris, sugebėjimai, inteligencija, nuotaika, džiaugsmas ar liūdesys atsispindi akyse. Akys valdo visą veidą ir daugiau pasako negu žodžiai ar judesiai. Saugokime savo akis ir prižiūrėkime jas gerai, nes jos labai jautrios.

Saugokime akis nuo pervargimo, vėjo, dūmų, dulkių ir įvairių kitų kenksmingų dalykų. Paraudusias akis, norint greit pašalinti paraudimą, reikia plauti su drungna ramunėlių arbata (gerai perkošta) arba mišiniu 1 litras drungno vandens su šaukštu druskos.

Perdaug ryški arba perdaug bloga šviesa akim yra vienodai kenksminga.

Neskaitykime mašinoje ar traukinyje. Saugokime akis nuo saulės, bet taip pat venkime pigių saulės akinių, kurie duoda tik spalvą, bet praleidžia kenksmingus spindulius. Nenešokime saulės akinių kai nėra reikalo, nes perdidelis persistengimas irgi gali būti kenksmingas.

Jei jūsų akims žiūrėjimui ar skaitymui yra reikalingi akiniai, nevenkite jų bijodami pakenkti savo grožiui. Šiais laikais galima gauti įvairiausių akinių formų pritaikomų veidui ir taip pat įvairiom paskirtim.

Rytais ir vakarais ant akių uždėkite po kešiolika minučių drungnus kompresus.

Apie akis susidariusias raukšles lengvai masažuokite pirštais, prieš tai odą įtrynus geru kremu arba aliejumi.

Kaip akys taip ir blakstienos ir antakiai reikalauja priežiūros. Norint pagerinti jų augimą ir gauti gražią išvaizdą reikia kiekvieną dieną šukuoti su mažu švelniu šepetėliu patepant ricinos aliejumi.

LITERATURA-MOKSLAS-MENAS

Medžiagą šiam puslapiui pristatė Sambūrio "Sviesa" Regijonalinė Valdyba

A. Vilsonaitė

Optimistiskasis ispanas

Weimaro respublikos, nelyginant kortų žaidimo, subyrėjimo 1933 metais politikos pasaulyje sukėlė abejonių liberalizmo vidine stiprybe. Kokių būdu žymūs Vokietijos profesoriai ir teisininkai, kurie prieš 1933 metus skelbėsi liberalais, taip greit priprato prie naujojo despotizmo ir jam atsidavė? Tiesa, atsirado protestuojančių, bet jų buvo nedaug. Jų tarpe neatsirado 1837 metų Dahlmanno, kuris išdrįstų sušukti: "Argi nuo dabar turėsiu dėstyti, kad aukščiausias valstybės principas nustato, kad įstatymas yra tai, kas patinka valdantiems?"

Weimaro įvykis ir ankstyvesnis liberalinės galvosenos nuvedimas iki laissez faire principo, kuris savo ruožtu išvystė kapitalizmą ir darbininkijos išnaudojimą po industrinės revoliucijos, visai pateisinamai išaukė rekaciją ir gilų susirūpinimą. Ekonominėje plotmėje atrodė, kad laissez faire principas yra neišvengiama liberalizmo, kaip individo laisvių skelbėjo, išvada. Prie tokios blogybės, atrodė, priveda aukščiausi ir humanistiškiausi šūkių, kuriais didžiavosi liberalai. Kaip gi tad liberalai gali išspręsti santykį tarp individo ir visuomenės, kurioje jis gyvena? Įstatymais susiaurinus individo laisves, prieštaraujama liberalizmo minčiai, gi individo veiksmų neapribojus, kenčia kiti bendruomenės nariai. Atrodo, problema labai panaši į budugnę, atsivėrusią prieš panašią utilitarizmo teoriją, iškilusią Anglijoje 18 šimtmečio pabaigoje. Reikia rasti aukso vidurį, kuris reguliuotų ribas individo ir bendruomenės laisvėms.

Iš tiesų, liberalizmo, kaip politinės srovės, kilimas užsibaigė su Weimaro respublikos tragedija. Žinoma, čia būtina reikšti atskirti tą liberalizmo aspektą, kuris iš laisvės principo išveda nekla-

dingo autoriteto atmetimą ir kaip toks neretai susiduria su autoritarine religija. Šis liberalizmo aspektas yra stipriai išsilaikęs ir iki šių dienų. Kiekviena visuomeninė idėja yra sudėtinga, todėl nenuostabu, kad vienam elementui nykstant, išsilaiko kiti. Dėl to ir liberalizmas atrodo prieštaraujantis: vieniems jis atrodo nykstant, kitiems iškilęs. Bet šis prieštaravimas atsiveria dėl aspektų įvairovumo.

Šiomis dienomis vis dėlto atsiranda stiprių balsų raginančių atgaivinti liberalizmą dėl jo kilumo, atkurti jį kaip idėją, pritaikytiną visose gyvenimo srityse. Teigiama, kad nesėkmės tik apgrynino liberalizmo idėjų visumą, ir davė progą atpažinti klaidas. Labiausiai nukentėję yra politinis liberalizmo aspektas, ir galbūt pralaimėjimų šaltinis glūdi tame, kad liberalizmas teoretiškai privalo toleruoti priešingą politines partijas ir tokiu veiksmu pakerta savo egzistencijos pagrindus. Čia klausimas kyla kokia gali būti, praktiškai kalbant, prieš toleravimo riba.

Vienas iš tų, kurie mėgina šias problemas iš naujo persvarstyti su viltimi, kad liberalizmas fenikso pavidale vėl pakils iš pelenų, yra ispanas Salvador de Madariaga. Jis tęsia savo pirmųjų Miguel de Unamuno ir Ortega y Gasset darbą teoretinės politikos baruose. Teoretikas jis todėl, kad praktiškai jam užginta savo mintis įgyvendinti: nepritar-damas gen. Franco politinei sistemai, jis pasitraukė egzilin ir apsigyveno Anglijoje. Bet savo žvilgsnis jis pasilieka ispanas, mintimis giminingas abiem aukščiau minėtiems ispanams.

Tiesa, Ortega y Gasset buvo visiškai idealistas. Jis liberalizmą buvo apibrėžęs šitaip: "Liberalizmas yra aukščiau-

sia duosnumo forma; jis yra teisė, kurią dauguma suteikia mažumai, ir todėl jis yra tauriausias šūkis, kuris kada nors skambėjo šioje planetoje." Bet Ortega y Gasset buvo perdidelis idealistas. Madariaga šį dosnumą siek tiek apriboja ir apriboja iki to, kad reikalauja uždrausti komunistų partiją, nes tai yra kova dėl egzistencijos: komunizmas juk kitokio galvojimo nepripažįsta. Madariaga skirtingas ir kitais atžvilgiais. Paveiktas Platono Respublikos, jis siūlo švelnų įtaigojimą ta prasme, kad išrinktieji vadovavimui turi būti visais atžvilgiais vertingesni asmenys (čia įdomu įvairiose politinėse filosofijose pasikartojęs žingsnis nuo kiekybės link kokybės, kaip pvz., utilitarizme, kurį reformavo šia prasme J. S. Mill, pagaliau, net ir komunizme, kuriame žingsnis nuo pradinės kiekybinės lygybės iki dabartinių "išrinktųjų" jau padarytas). Kaip Madariaga išsireiškia, "valstybės vyras turi būti masių skulptorius". Bet šito jis nenori pabrėžti, nes riba tarp švelnaus mokytojo ir tiro-no yra apgaulinga.

Zemiau yra duodamas vienas Madariagos straipsnis apie liberalizmo krizę apskritai. Madariaga nesibijo atverti liberalizmo silpnybes, nors klausimas gali kilti, kiek jis pajėgia išspręsti pagrindines liberalizmo problemas. Įsidėmėtina yra jo patiekiami komunizmo pasisekimo analizė, kurioje jis pastebi, jog teoretinis komunizmas (sutinkamas pas ankstyvesnius komunistus prieš ir laike revoliucijos) yra pagrįstas masių elgesio statistiniais daviniais. Literatūrinėje formoje tą patvirtina Rubašovo dienoraščio įrašai (Arthur Koestler "Nulis ir Begalybė"), kur kalbama apie mases, tuo tarpu kai krikščioniškoje etikoje ir vakarų filosofijoje nuo Platono iki Markso buvo pabrėžiamas individas ir nuo individo priklausiančios problemos. Madariaga į socialistinį elementą kreipia daug dėmesio ir kalba ne apie individą, bet apie **individa bendruomenėje**. Jo nuomone, abiejų šių elementų pabrėžimas, geriau tariant, neišskyrimas, yra bazė atgimstančiam liberalizmui.

Salvador de Madariaga

LIBERALIZMO KRIZĖ

Todėl mokslininkų virtimas komunistais nekalba tiesos plotmėje nei už, nei prieš komunizmą. Bet šis faktas galbūt atveria duris į moderniojo mokslininko arba net moderniojo žmogaus apskritai, supratimą.

Šią temą galima iliustruoti pavyzdžiu iš fizikos. Mokslininkai turi du metodus stebėti ir matuoti atomų paslaptis: pirmiausiai, išsidėstymas erdvėje ir laike, vedas prie statistinio įvykių atvaizdavimo bangomis, ir, antra, energijos ir inercijos metodus, vedas į kvantų teoriją, kurioje atomų sudėdamosios dalys šokinėja iš vienos pozicijos į kitą. Abu šie metodai teisingi, bet nepakankami pavieniui.

Ar mes nepritaikome šiuos du metodus ir kolektyvinio gyvenimo stebėjime. Priežastys, dėl kurių žmonės važiuoja iš Londono į Mančesterį yra įvairios ir daugumoje nežinomos. Tačiau judėjimo tąja kryptimi diagrama yra gerai žinoma ir net iš anksto nusakoma. Sociologijoje šios diagramos, bangų ir ciklų formoje, yra žinomos kaip statistika, gi individualus elgesys — kaip psichologija. Abu metodai yra neišvengiami, bet nei vienas iš jų, atskirai paėmus, nėra pakankamas duoti pilną apyskaitą.

Visa eilė garbingų antitezių, kaip medžiaga ir dvasia, kairė ir dešinė, autoritetas ir laisvė, lygybė ir privilegija, tvarka ir anarchija, demokratija ir aristokratija, pažanga ir reakcija, respublika ir monarchija, visa ši eilė galbūt grįsta šiąja antiteze tarp statistinio ir psichologinio aspektų, kurie randami visuomeniniame gyvenime.

Iš šių dviejų aspektų pirmiausiai pastebėta buvo individo energija ir varomoji jėga (II-sis aspektas). Bendruomenės turėjo išrasti kokią įcentrinę jėgą individų išcentrinų pasireiškimų sutramdymui. Tai buvo naudinga ne tik bendruomenei, bet ir individams, nes asmeninė laisvė gali klestėti tik tvarkos rėmuose. Praeityje svarbiausia, jei ne vienintelė, įcentrinė jėga buvo religija. Karalius kaip Dievo pasiuntinys ant žemės tapo autoriteto šaltiniu. Reikia pastebėti, kad

kaip tik tais laikais, kai individų energija pasiekė naujas varšunes, karalių autoritetas taip pat buvo iškeičiamas beveik iki dieviškumo; šešiolikto amžiaus vyrai kaip Raleigh arba Pizarro kiaušėsi prieš monarchą kaip prieš Dievą.

Tiesa ir dogma, atėjusios iš aukštybių, buvo sublimacija laisvojo individo elgesio, kurį nūdien studijuoja psichologai. Tokiu būdu, šių dienų krikščioniškosios partijos yra palikuonys politinės tradicijos, kuri norėjo disciplinuoti žmones priversdama juos išmainyti galvojimo laisvę į dogmą ir veiklos laisvę į įstatymą.

Liberalizmas išaugo iš nepasitenkinimo, kurį šitokios sąlygos turėjo sukelti. Kodėl? Dėl to, kad gyvenimas, tiek gamtoje, tiek visuomenėje, yra per daug sudėtingas, kad sutaptų su kuria nors dogma ar aprioriniu principu. Nepatenkin-tieji, "protestantai", laisvamaniai ir kiti atitrūkusių nuo dogmatinės santvarkos buvo tiek pat dogmatiški ir netolerantiški, kaip ir ankstyvesnis autoritetas; bet jie nugalėjo dogmą savo daugialypiškumu. Palengvėle iš šio chaoso išsiliejo nauja galvojimo srovė, kuriai Dievybė nebebuvo iš anksto apreiškto būtinybės šaltinis ir viršūnė, bet šviesa, link kurios visi galėjo žygiuoti, su sąlyga, kad jie ieškos tiesos nesavanaudiškai. Šita nauja srovė buvo — ir yra — tai, ką mes suprantame žodžiu liberalizmas. Liberalizmas žiūrėjo į klaidą ne kaip į nuodėmę ar nusikaltimą; klaida liberalizmui tampa laiptu, dažnai neišvengiamu laiptu kelyje į žinojimą. Liberalizmas mato tiesą žmogaus mėginimų gale, o ne dogmatinio apreiškimo pradžioje, ir jo patarimas yra: vietoj pasidavimo dogmai, rizikuok klaida ir ieškok tiesos.

Liberalizmas todėl yra empirinis ir kuklus priemonė, bet jokių būdu ne neišklus ar skeptiškas tiksluose. Jis yra empirinis, nes nedaro prielaidos, kad apreiškimas įvyko vieną kartą visiems amžiams, bet mano, kad jis yra atlyginimas, kurį gali užsitarnauti kiekvienas apdairus talentas. Liberalizmas yra kuklus, nes supranta, kad gamta ir ypač bendruomeninis gyvenimas nėra lengvai suprantami.

KULTŪRINĖ KRONIKA

* Lietuvių Enciklopedija leidžia Lietuvos žemėlapi, kurį paruošė Juozas Andrius, Liet. Enciklopedijos kartografijos ir geodezijos skyriaus redaktorius. Žemėlapis turės tris pagelbinius žemėlapius ir lietuviškų vietovardžių raidyną, kurį paruošė prof. A. Salys. Prie žemėlapių paruošimo prisidėjo ir prof. K. Pakštas, K. Bielinis, dr. M. Alseikaitė-Gimbutienė ir dr. A. Šapoka. Žemėlapių galima užsisakyti pas Liet. Enciklopedijos platintojus. Jo bus spausdinama tik tiek, kiek iš anksto užsakyta.

* "Nemuno" leidykla išleido Anatolijaus Kairio eilėraščių rinkinį "Aukštinė sėja". Rinkinyje vyrauja patriotiniai motyvai ir dažnai prasiveržia pesimistinė gaida.

* Kolumbijoje iš spaudos išėjo C. Verax (Čibiro) knyga "El Imperio del Genocido" (Genocido imperija). Argentinoje gen. Teodoros Daukantas, kuriam prieš porą savaitių suėjo 70 metų, rašo savo atsiminimus, kuriuos numato išleisti atskira knyga.

* 30 metų sukakčiai paminėti, akademikai skautai ruošia leidinį apie akademinės skautijos veiklą ir savitumus Lietuvoje ir tremtyje.

* Prel. Pr. Juras (JAV), lietuviškų knygų mecenatas ir leidėjas, žada išleisti dr. J. Griniaus dramos veikalų, o taip pat ir dr. A. Maceinos studiją apie Mariją.

* Viena Vokietijos leidykla leidžia taip vadinamus "Dokumente der Menschlichkeit", kuriuos sudarys vokiečių pabėgėlių ar tremtinių pasakojimai apie geradarius už Vokietijos ribų po antrojo pasaulinio karo. Vienas iš šių tomų skiriamas Lietuvai. Dalį medžiagos surinks pati redakcija, dalį — Liet. Bendr. Vokietijos Krašto Valdyba.

* Artimu laiku pasirodys dvi naujos poezijos knygos. Aldona Nasvytytė debiutuos su "Vėjo dainų" rinkiniu, o Juozas Mikuckis atidavė spaudai "Lyrikos kraitį".

* Karolė Pažeraite davė vaizdelių rinkinį "Didvyrių žemė" patriotinėmis temomis. Knyga atspausdinta Brazilijoje.

* Prof. B. Dvarionas parašė "Simfonij-

(Tąsa 7 psl.)

Viena iš liberalizmo smukimo priežasčių yra grynai materialinė. Partijos, kaip ir armijos, kariauja banknotais. Liberalizmas buvo, viena prasme, laisvos iniciatyvos pasireiškimas visose srityse, todėl ir ekonominiame gyvenime. Bet liberalizmo priėmimas pramonėje ir prekyboje nuvedė prie sąjungų, į kurias susibūrė tiek darbininkai, tiek darbdaviai. Tokiu būdu sustiprėjo ekonominis ir finansinis nugarokaus abiejų partijų, stovinčių liberalų kairėje ir dešinėje. Gi liberalinėms partijoms liko tik intelektualai arba taip vadinamos (visai reikšmingai!) liberalinės profesijos: asmenys per daug neturtingi ir per daug neorganizuoti, kad galėtų lėšomis paremti politinę partiją.

Visus šiuos įvykius turint galvoje, vis dėlto neišaiskintas lieka liberalizmo krizės branduolys, kuris nėra nei ekonominis, nei politinis, bet dvasinis. Krizės gilumą ir svorį galima matuoti tuomi, kad vis augantis skaičius mokslo žmonių priima komunistinę pasaulėžiūrą ir tokiu būdu socialiniuose reikaluose atmeta tą tikėjimą galvojimo laisvę, be kurios mokslai nebūtų galėję pasiekti dabartinės grožybės. Ir tai yra akivaizdus fenomenas. Kad darbininkai priimtų antiliberalinį tikėjimą, yra nenuostabu, nes jie jau pajuto gėdos metus, kuriuos liberalizmo skraiste apsidengęs atnešė kapitalizmas. Bet kad mokslininkai taip pat eity keliu į obskurantinį vienalypiškumą, tai jau yra ypatingo susirūpinimo šaukštas faktas. Jei toks didelis skaičius mokslo žmonių pasisako už galvojimo laisvės nubraukimą ir sutinka nusilenkti dogmai bei disciplinai politikoje ir visuomeniniame gyvenime, čia atsitinka kažkas negirdėto jau nuo vidurinių amžių pabaigos.

Šis simptomas veria akį, bet visvien jam neturėtų būti suteikta per didelė reikšmė iš istorinio ir minties evoliucijos taško. Tos dienos, kai mokslininkai turėdavo aprepti visas sritis, yra jau praėjusios; mūsų dienų mokslininkai turi stipriai pasitempti norėdami apvaldyti vien tikrai savo specifinę sritį. Todėl nenuostabu, kad nelieka laiko kitų fenomenų mokslininkams stebėjimui. Taip pat tiesa, kad mokslininko protas, nukreiptas į vieną atskirą šaką gali (bet nesąkau, kad privalo) išvystyti specialų pajėgumą pastebėti kitos rūšies faktus, lygiai kaip žmogus, stebėjęs ryškiai apšviestą lauką, vėliau kurį laiką nepastebi aplinkos.

Šitokios yra tikro liberalo tolerancijos saknys. Bet priemonės nėra tikslai; ne skeptiškumas yra tikslas, bet tiesa, apibrėžta ir konkreti, ieškotina ir globotina dėl jo pačios. Ši klaida, perkėlimas priemonių į tikslus, yra taip pat viena krizės priežasčių.

Į komunizmo iškilimą galima žiūrėti kaip į bandymą pastatyti dogmatinę tiesą ir autoritarinę discipliną iš ankščiau minėtų metodų. Dievas ir karalius buvo super-individai. Dabar naujasis diktatorius yra teoretiniai proletariatas: superstatistinė sąvoka. Komunizmas todėl yra ateistinė religija, su kolektyvine dievybe kaip pagrindu.

Dabar matome, kodėl komunizmas atrodo patrauklus tokiam skaičiui mokslininkų: jis remiasi moksliniu, iš anksto nustatomu žmogiškosios prigimties aspektu, būtent, statistika, ir nubraukia klaidžiojantį, nepritariančią, laisvą individą, kurio elgesys visuomet bus originalus ir nenumatomas.

Moderniosios Europos vaizdas yra aiškus: krikščioniškosios partijos stovi už autoritetą pagrįstą psichologija; komunizmas stovi už autoritetą, pagrįstą statistika. Liberalinės partijos žlugo, nes, bijodamos eiti savo keliu, jos ieškojo kompromiso tarp statistikos ir psichologijos, kuriam socialistai buvo geresni pasirodę.

Bet liberalizmo krizė yra tik laikina. Šis yra liberalus istorijos amžius. Mintijimas, kartą tapęs laisvu, negali grįžti į dogmatinį ledyną. Liberalizmas privalo atkariauti jaunimą, kurį dabar veda naujo dogmatizmo plakatai. Ir tą galima atsiekti tik apibrėžiant pasaulėžiūrą ne dviprasmiškais žodžiais.

Tikrieji liberalai tiki, kad žmogus yra dvasia ir kūnas, bet kad tik per dvasią žmogus yra savimi. Jis pabrėžia, kad politiniai standartai turi pripažinti pirmenybę dvasiai. Jis pabrėžia, kad visa kūryba ir moraliniai sprendimai yra rezultatas laisvų individų laisvoje bendruomenėje. Ir jie jaučia, kad, kaip laivo priekis nėra nei dešinėje, nei kairėje, bet viduryje, taip liberalizmas, nors lygiai atsitolinęs nuo dešinės ir kairės, yra toliausiai pasitūmęs į politinio mintijimo dalis, valstybės laivo priekis.

Sutrupino ir vertė V. D.

Kazys Puida

KOL SAULĖ PATEKĖS

ROMANAS

(IV tąsa)

— O kaip gi kitaip? — ironiškai paklausė jis. — Juk gana aiškiai pasakyta... Tai, vadinas, bajoru galima viena diena tapti! Nereikia jokios istorinės tradicijos, reikia tikta...

— ... tapti lietuviu, — užbaigė Eimutis, lyg norėdamas jam padėti. — Juk tamsta man tą norėjai prikišti.

— O ką gi kitą? — nerimavo Dabkus. — Matai, — nusišypsojo Eimutis, — tamsta manęs nesupratai, ar nenorėjai suprasti. Ne apie kilmės bajorus aš kalbu, bet apie dvasios bajorus — tai didelis skirtumas... — Pamatęs Marytę, pridūrė:

— Štai p. Marytė ateina, atleiskite, bet aš turiu eiti pas Jurką.

— Tamsta užbaik mano ginčą su Dabkum, — pasakė Eimutis atėjusiai Marytei.

— Nejaugi p. Marytė būtų tokios pat nuomonės? — ramiu balsu paklausė Dabkus.

— Apsaugok, Viešpatie! — gynėsi Eimutis. — Būtų per daug nuobodu... — atsisveikino ir tvirtais, lankščiais žingsniais nuėjo į namų pusę.

Dabkus nusekė jį žvilgsniu ir, kai šis dingo posūkyje, kreipėsi į Marytę:

— Kiek gyvumo ir noro gyventi šiame jauname vyre. Jei kuomet jis susiras tokią kaip jis, gyvybės ir gyvenimo ištroškusių moterį — laiminga bus porėle...

Rausvumas perskrido Marytės veidu. — Kodėl tamsta taip galvoji? — paklausė jau susivaldžiusiu balsu.

— Juk tai jaunutis stambeldžių dievaitis, ištroškęs gyvybės ir ją aplink save skleidžiąs. Jis yra tvirtas, atsparus, neįveikiamas savo įsitikinimuose, lyg turėtų su šia žeme gyvą sąryšį, — atsargiai dėsto savo mintis Dabkus.

— O tamsta manai, kad jis tokio sąryšio neturi? Man rodos, jog tik vieni liaudies vaikai ir tegali taip tampriai rištis su tauta.

— O mes? — nustebo Dabkus.

— Mes? — pakartojo klausimą Marytė ir nutarė būti atvira, — mes negalime taip tampriai rištis su šiuo kraštu kaip jis.

— Kaip tai "negalime"?

— Paprastas dalykas, — ramiai tęsė Marytė. — Bajorija ir liaudis — dvi skirtingos galvosenos, du skirtingi norų ir troškimų šaltiniai. Ką bendro tamsta turi su šio krašto žmonėmis? Imi jų triušą, kraunies jų rankomis uždirbtą materialinę gerovę, jų darbu išauginai ir į mokslus išleidai savo vaikus, o kokia jiems iš to nauda?

— Palauk tamsta, — pertraukė ją Dabkus, — tai jau visai kas kita...

— Kaip tai "visai kas kita"? Tai yra paprasčiausia, elementarinė tiesa. Kiekvienas turi savo tautai tarnauti, jeigu skaitosi jos sąnariu. Juk tamsta to neužgini?

— Neužginu...

— O kuo tamsta ir tamstos vaikai lietuvių tautai tarnauja ar patarnavo?

— Suprantu, — atsikvošėjo Dabkus, — matyt, p. Eimutis išmokė tamstą elementarinių teisių...

— Tamsta nesiskaitai su savo žodžiais, — aštriai atrėmė Marytė.

— Atsiprašau, — teisinosi senis, — bet man, senam žmogui, viskas atrodo neįprasta...

— Pagaliau, — juokėsi Marytė, — gi tamsta nežinai kokiai tautai priklausai...

— Kaip tai nežinai...

— Na?

Dabkus tylėjo. Matyt, kad Marytės klausimas jam buvo staigus ir nelauktas.

— Tai kodėl tylite, jei žinote? — spyri Marytė.

— Tiesą pasakius ir man pačiam neaišku, — nusišypsojo Dabkus, mėgindamas klausimą juokais paversti.

— Ne lietuvis ir ne lenkas? — pastebėjo Marytė. — Tai kas?

— Man pagaliau ir nerūpi — paaiškino Dabkus.

— Kaip tai tamstai nerūpi. — užsidegė Marytė. — Nežinoti kas esi, tai, atvira kalbant, nepakenčiama padėtis. Būti ir nežinoti kuo esi. Amžius pragyventi ir nežinoti kuo buvai. Tamstos vaikai mokslusėjo Varšuvoje, jūs padarėte iš jų lenkus. Taigi, tamsta juk turėjai vadovautis kokiais nors motyvais juos vedamas į Varšuvą.

— Ten ne tiek rusiškumo, kaip pas mus.

— Aha, dabar man jau aišku. Gelbėda-

mas lietuvių nuo rusiškumo, padarei iš jo lenką! Bet vistiek tamsta tikslo neatsieki, nes jo iš tiesų neturėjai.

— Kai gi neturėjai?

— Tai koks gi pagaliau buvo tas tiks- las? — staiga paklausė Marytė.

— Kalba, gimtojo krašto istorija, tėvų tradicijos, tikėjimas...

— Visa tai labai gražu, bet mano pusbroliai Kybartai, tamstos vaikai draugai, juk čia, Lietuvoje, baigė gimnaziją, o ar jie nemoka gimtosios kalbos, istorijos, ar juose jau užgeso tėvų tradicijos, ar jie prarado tikėjimą, pavirto provoslavai? Ne! Tai kuo yra geresnė Varšuvą už mūsų Vilnių, Kauną, Šiaulius ar Panevėžį?

— Žinai tamsta, tai persunkios proble- mos, ir aš jų spręsti niekuomet nemėgi- nau. Mano tėvai taip galvojo, taip ir aš galvoju. O kaip galvoja mano vaikai — jų reikalas...

— Bet vistiek svarbu ar tamsta esi lie- tuvis, ar lenkas? Juk pas mus, kaip dar niekur pasaulyje, susitvėrė ištaisa ter- minologija lietuvių bajoro tautiškumui apibudinti. Turime: lenkus-lietuvius ir lie- tuvius-lenkus; turime lenkus pusiau lie- tuviškos, pusiau lenkiškos kultūros, arba lietuvius lenkiškos kultūros ir dar kažko- kį mišinį: istorinių Lietuvos ribų lie- tuvius-lenkus ir atvirkščiai, lygiai taip pat etnografinių Lietuvos ribų lietuvius- lenkus ir vice-versa. Vienu žodžiu: *litvin polskiego pochodzenia* ir *polak litewskiego pochodzenia*, arba, visa tai į vieną formą suvedus, gausime be galo įdomią pasaulio istorijoje tautą "cygano — chinczyzy polskiego pochodzenia" — skaniai besijuokdama užbaigė Marytė.

Dabkus tylėjo, lyg užgautas, lyg svarbaus argumentu tiems užpuldinėjimams atremti, įsiskodamas. Galų gale tarė:

— Nesupyk, tamsta, bet man atrodo, kad tokiems svarbiems klausimams spręsti tamsta... truputį, atvirai ta- riant, ... perjauna.

Marytė neįskentė ir balsiai nusijuokė. — Plika Dabkaus kakta iš pradžių buvo susiraukusi, paskui pragiedrėjo ir jis, atlaidžiai nusišypsoję, tarė:

— Et, ir jaunimo dabar esama!

— Geresnio, negu seniau. Juk tamsta negali smerkti šių dienų jaunimo dėlto, kad jis galvoja ir žino kas esąs ir kuo būti privalo?

— Niekuomet! — sušuko Dabkus.

— Tai verčiau užmirškime tuos gin- čus, nes nei tamsta manęs, nei, matyt, aš tamstos neįtikinsime ir pasilikime kuo esame. Tamsta klaidžioja, o aš sa- vyje... Pakalbėkime geriau apie ką nors linksmesnio. Ar nepuiku būtų su- rengus gegužinę ant tamstos piliaikalnio?

— Kodėl ne! Puiku, — sutiko Dabkus.

— Taigi, sukviestume jaunimą, sukru- tintume senius. Laiką sunku būtų šian- dien numatyti, bet man atrodo, kad geriausiai tiktų jonių vakaras, jeigu giedras oras būtų.

— Panele, panele! — šaukė skardus Magdžiukės balsas.

— Aš čia, — atsiliepė Marytė.

— Raitas pasiuntinys atnešė panelei laišką iš Purvių. Prie gonkų laukia at- sakymo, — tarė Magdžiukė paduodama Marytei laišką.

— Atsiprašau, — kreipėsi Marytė į Dabkų ir, skubiai atplėšusi, ėmė skaityti: — "Gerbiamoji! Repeticija "Amerika Partyje" skiriama pas mane už dviejų dienų. Malonėkite pranešti bičiuliui Eimutiui ir pati atvykti trečią valandą po pietų į mano tėvų sodybą. Tamstą ger- biąs M. Gurčinas." — Mergaitės akys godžiai bėgiojo iš eilutės į eilutę, dar ką nors surasti stengėsi.

Greitai nubėgo prie gonkų ir tarė pa- siuntiniui, arklį už pavado belaišančiam:

— Pasakyk, mano mielas, p. Gurčiniui, kad laiku atvyksime!

— Gerai! — atsakė vaikutis, užsimovė nušutusių kepuraitę ant tokių pat nuo saulės nušutusių plaukų, užsoko ant ar- klio ir nuėjo.

Marytė nudūmė laiptais aukštyti, bet, išgirdus Jurkos balsą, nulipo žemyn.

Jautri jaunos mergaitės dvasia, iš var- žančių gimnazijos sienų ištrūkus, reika- lavo konkretesnio darbo. Tautiniam klau- simui taip lengvai išsprendus, reikėjo kokių nors būdu ta jėga ir energija pa- naudoti.

Ilgai laikė laiškėly rankoje, kurį jau kelis kartus buvo perskaičius.

— Pagaliau, pagaliau!... — šnabždėjo.

Į viešą gyvenimą stojančią jaunutę jė- gą pakvietė naujon darbų dirvon kaip subrendusiems žmonėms lygią. Pakvietė

Redaguoja psktn. Alb. Pocius

TĖVYNĖS LAUZAS

Melbourno skautai Tautos šventės pro- ga rugsėjo 5 d. surengė iškilmingą Tė- vynės Laužą. Po oficialios dalies ir jau- nųjų skautų priesaikos, sekė laužo meni- nė dalis, pravesta lietuviškųjų dainų montažo formoje. Laužui vadovavo psktn. A. Karpavičius.

Vėliau, rugsėjo 11 d., Bendruomenės valdybai rengiant Tautos šventės minėji- mą, skautai prisidėjo prie minėjimo programos išpildymo.

SYDNĖAUS SKAUTAI

Dabartiniu metu Sydnėje veikia dvi lietuvių skautų draugovės. Viena iš jų veikia Cabramattoje, kita Bankstowne. Prie Sydnėjaus Vietininkijos dar pri- klauso vyčių būrelis ir skaučių draugovė. Vietininkijai vadovauja sktn. Kišonas.

Vietininkijos skautų vadovybė, no- rėdama sudaryti tampsesnį ryšį tarp skautų ir visuomenės, sudarė Skautų Globos Komitetą, į kurį įeina pp. Mini- otas, Laurinaitienė, Skirka ir Pranulis. K-to pirmininkas yra p. Miniotas.

Paskutiniu metu Sydnėjaus lietuvių skuatai yra labai suaktyvinę savo veiklą. Šiek tiek blogiau sekasi skautėms, nes jaučiamas vadovių trūkumas, bet tiki- masi ir iš sesių susilaukti aktyvesnės veiklos.

ADELAIDĖS SKAUTAI

Adelaidės lietuviai skautai jau galuti- nai įregistruoti Pietų Australijos skautų sąjungoje kaip "15-toji Adelaidė (Lithua- nian) Group". Pagal registracijos susi- tarimą, lietuviai skautai sueigas atlieka savoje kalboje ir prie uniformos dėvės lietuviškus ženklus. Registracija sutei- kia teisę pasinaudoti australų skautų stovyklavimo priemonėmis ir geresnes sąlygas dalyvauti tarptautinėse stovyk- lose bei konferencijose.

GEELONGO SKAUTAI

Spaudoje beveik visai nebuvo nieko girdėti apie Geelonge veikiančius lie- tuvių skautus, todėl daug kas galėjo pa- galvoti, jog ten nieko nėra, tačiau tai būtų netiesa. Jau kuris laikas kaip Gee- longe veikia lietuvių skautų Vietininki- ja, kuriai vadovauja psktn. Romas Nor- vydas. Vietininkijos sudėtyje veikia skautų vyčių būrelis, vyr. skautų skiltis, dvi skaučių skiltys, jaun. skaučių skil- tis ir jaun. skautų skiltis. Draugininku paskirtas vyr. skilt. Jarinkevičius.

LIETUVIŲ SKAUTŲ STOVYKLOS

Paskutiniu metu visose Vietininkijose pradėta ruošti jaunimo vasaros stovyk- loms. Stovyklose galės dalyvauti ir ne- skautai, sutinką prisitaikyti prie bend- ros stovyklinės tvarkos.

Sydnėjaus skautai savo stovyklą ren- gia gruodžio 28 d. iki sausio 12 d., viso 14 dienų. Stovykla bus Penrith apylinkė- se apie 25 mylios nuo Sydnėjaus.

Melbourno Tunto vadovybė jau pradė- jo registraciją norinčių dalyvauti Mel- bourno lietuvių skautų stovykloje. No- rintieji dalyvauti prašomi kreiptis asme- niškai arba laišku pas psktn. Alg. Kar- pavičių, 192 Leicester St., Carlton, Vic., arba pas sktn. Danutę Lazutkaitę, 10 Robb St., Essendon, Vic.

Numatoma, kad Melbourno stovykloje dalyvaus ir Geelongo lietuviai skautai.

Adelaidės skautai taip pat jau ruošia- si savo vasaros stovyklai, kuri rengiama Lobethalio apylinkėse. Stovyklos reika- lus tvarko sktn. J. Vanagas, kuris tikisi paramos iš vietinės (Lobethalio) lietuvių kolonijos.

Norintieji dalyvauti stovykloje kreipia- si į stovyklos vadovą sktn. J. Vanagą ar- ba sktn. V. Stasiškį, 2 Pleasant Ave, Glandore, S. A. Adelaidės skautai kvie- čia į savo stovyklą lietuviškąjį jaunimą ir iš kitų vietovių praleisti pora savaičių lietuviškoje aplinkumoje.

SUOMIJOS SKAUTAI

Narsi ir laisvę mylinti suomių tauta,

lietuviškai — tas jai buvo svarbiausia. Pirmasis laiškas, kalbą apie visuome- nišką darbą ir ją talkon kviečiąs, lyg li- kimo rankos vedamas, užgavo naujai su- sikrovusius jausmus ir kvietė juos į re- alų atgimstančios tautos darbų ir vargų vandenyną.

(Bus daugiau)

nežiūrint Rusijos grąšinimų, vis dar te- besitvarko viduje savarankiškai.

Suomijoje skautai veikia jau virš 40 metų. Paskutiniu metu keturios didžiau- sios suomių skautų organizacijos susijun- gė į vieną Suomijos Skautų Uniją, ku- riai dabar priklauso 85% visų Suomijos skautų.

Suomijos skautai vyčiai padalinti į dvi sekcijas. Vienai priklauso berniukai nuo 15 iki 17 metų, kitai nuo 17 iki 24 metų. Suomijos skautai vyčiai glaudžiai bend- radarbiauja su Švedijos, Norvegijos, Is- landijos ir Danijos skautais.

VOKIETIJOS RAJONAS

Vokietijos lietuvių skautų Rajono Va- deiva sktn. A. Venšauskas persikėlė gy- venti ir dirbti į Vasario 16 d. Gimnaziją. Jo dabartinis adresas: (16) Lampert- heim — Hessen, Schloss Rennhof — West Germany.

"KELIAS NEMUNO LINK"

(Ištrauka iš Sovietų karo korespondento- Evgeny Krieger knygos — "Nuo Mask- vos iki Prūsų sienos")

"... Raudonoji Armija pasiekė Lietu- vą ir užėmė senąjį Vilnių.

Aš prisimenu neapsakomą kautynių Lietuvos sostinės gatvėse narsumą ir at- kaktumą, tačiau mūsų divizijos nesulai- komai varė kylį giliai į vakarus.

... Vokiečiai parašūtais nuleido į Vil- nių ginkluotų pėstininkų dalinius. Jie- vykdė griežtą įsakymą: "Laikyti, laikyti bet kokia kaina. Nežiūrint kokių aukų pareikalautų, laikyti!" Vienas pastatų blokas Subačiaus gatvėje duoda aiškų gynybės atakumo vaizdą. Pastatai stovi ant kalno. Nuo jų įvairiomis kryptimis leidžiasi siauros ir vingiuotos gatvelės. Pakiliose vietose cementiniai pastatai, grioviai, apkasai, slėptuvės, požeminiai amunicijos sandėliai ir stebėjimo postai. Viršum vingiuotų gatvių vokiečiai per- metė du tiltus, jungiančius kalno viršū- nę su priešais stovinčio namo viršūni- niais aukštais. Tai rodo kaip gretimi senų pastatų, rūmų ir sienų blokai buvo įjung- ti į vieną tvirtovinės statybos sistemą.

Iš to galima spręsti apie sunkumus pul- ti miestą jau vien tik šiame parako dū- mais apjuodusių sienų, bombų ir sviedi- nių išraustame Subačiaus gatvės Sekto- riuje. Gretimi rajonai nukloti šautuvais, tanketėmis, amunicijos dėžėmis ir pat- rankomis. Vokiečiai darė viską, ką galė- jo, vienok, jie buvo parblokti didesniu Raudonosios Armijos atsparumu bei su- gebėjimu.

Aušros Vartuose aš mačiau žmones ant kelių dėkojančius Dievui už jų iš- laisvinimą iš ilgai trukusio skurdo. Be- laisvių kolona, iš 2.500 karininkų ir ka- revijų praėjo šalia. Senos moterys sukilo ir su neapykanta žvelgė į vokiečius. Vil- nius atsimeina mirties kameras, kuriose buvo kankinami lietuviai, lenkai ir žydai. Vilnius atsimeina katalikų vienuolis, kuriuos nužudė vokiečiai. Vilnius atsimei- na liūdesio ir raudų gatves — Rudnikų, Stiklų, Mėsininkų, Ligoninės. Tai gatvės, kuriose buvo žydų ghetas. Vilnius nieko nepamiršo."

Iš anglų k. vertė A. Munčelis.

IŠ MUSŲ KAIMYŲ GYVENIMO

Prieš kiek laiko Vokietijoje išvogta dalis latvių centrinės kartotekos August- dorfe. Latvių Reiterio choras numato ki- tą pavasarį iš Švedijos atvykti į Vak. Vokietiją gastrolių. Į MRA (moralinio- apsiginklavimo judėjimo) kongresą Šveicarijoje išvyko 10 latvių delegacija su Dr. A. T. Ritum priesakyje. JAV-bėse estas inžinierius Komendant laikomas vienu iš dviejų geriausių betono kon- strukcijos specialistų Amerikoje. Kaip tremtinis emigrantas jis dažnai važinėja po užsienį, kur jo, kaip laisvosios Estijos respublikos piliečio, užsienio pasas be jo- kių kliūčių pripažįstamas tiek Japoni- joje, tiek ir Korėjoje. Ten pripažįstami ir kiti pabaltiečių pasai. Estai steigia teat- ro fondą. Pirmasis šio fondo uždavinys bus skirti premijas už geriausias dramos veikalus. Estai nusiskundžia, kad gausūs jų artistų mėgėjų būreliai neturi scenai veikalų.

KIEK LIETUVOJE AREŠTUOTA IR IŠTREMTA ŽMONIŲ

Duomenys, gauti iš grįžusiųjų apklausinėjimo

(Taša iš pr. numerio)

Sekančioje skiltyje sužymėta, kiek pagal vokiečių sugrįžėlių parodymus iš atitinkamos vietovės nuo antrosios Sovietų okupacijos pradžios iki jiems Lietuvą aplėdžiant, t. y. iki 1951 m. gegužės mėn., buvo suimta ir ištremta šeimų. Tenka tačiau pažymėti, kad eilėje atvejų daviniai apima trumpesnį laikotarpį; liūdininkui, pavyzdžiui, tebuvo žinoma, kiek iš tos vietovės buvo ištremta ar suimta asmenų tik nuo 1945 iki 1949 metų, taip kad kai kuriose vietovėse nurodytieji suimtųjų ir ištremtųjų skaičiai yra gal kiek mažesni, kaip kad tikrumoje buvo. Skaičiai, kaip minėta, apima tiek ištremtuosius, tiek suimtuosius, nes parodymus davė vokiečiai dažnai negalėdavo smulkiai paskirstyti, kiek kada buvo ištremta ir kiek suimta, o žinojo tik bendrai vienos ar kitos vietovės nuostolius suimtaisiais ir ištremtaisiais. Nėra, be to, jokios abejonės, kad didžiausią nuostimtį tame skaičiuje sudaro 1948 ir 1949 metų masinių trėmimų aukos.

Pagal ištremtųjų ir areštuotųjų šeimų skaičių paskutinėje skiltyje išvestas, tam šeimų skaičiui atitinkantis, bendras asmenų skaičius. Vienai šeimai vidutiniškai skaityta 3 asmenys. Toks vidurkis parinktas atsižvelgiant į įvairius faktorius. Pirmoje eilėje priimta dėmesin pačių grįžusiųjų vokiečių liūdininkų parodymai apie ištremtųjų šeimų sąstatą ir suimtuosius. Toliau atsižvelgta į tai, kad kai kurie liūdininkai, nurodydami ištremtųjų ar suimtųjų šeimų skaičių, tikrumoje turėjo galvoje aplinkybę, kad vietoje buvę tiek ir tiek sodybų tuščių, gi vienoje sodyboje galėjo gyventi ir dažniausiai gyveno daugiau šeimų; taigi ir daugiau šeimų galėjo būti ištremta. Toliau, trėmimai didžiąja dalimi palietė ūkininkus, taigi žmonių kategoriją, kurioje gausiau skaitlingesnių šeimų. Ant- rą vertus, turėta taip pat galvoje, kad kai kuriems areštuotiesiems ar tremiamųjų šeimų nariams, ypač jaunesniems, pavykdavo pabėgti ir nuo trėmimų pasislėpti. Kaip atskiros šeimoms įtraukti liūdininkų parodymuose ir viengungiai ištremtiniai. Visus tuos faktorius įvertinus, vidurki — 3 asmenys šeimos vienetai, šiuo atveju tektų laikyti realiu.

Taigi areštų ir trėmimų pasėkoje nuostoliai žmonėms tose Lietuvos vietovėse, kuriose liūdininkai gyveno ir kurios jiems buvo gerai pažįstamos, atrodytu šitaip:

Ištremtieji atskirois vietovėmis:

Wietovė	Valsčius	Gyv. sk.	Ištr. as. sk.
Burokaraistėlė	Daugai	75	15
Grikopėdis	Jėznas	53	3
Pelekoniai	Jėznas	404	35
Jonioniai	Merkinė	267	12
Remelkiai	Mirolavas	239	-
Semeniškiai	Mirolavas	191	3
Obelija	Mirolavas	123	3
Dirvoniškiai	Nemaniūnai	23	3
Pilvingiai	Niedzingė	274	39
Komisaruvka	Simnas	67	30
Kriokininkai	Simnas	254	18
Gripiškės	Stakliškiai	326	60
		2.296	221

BIRŽŲ APSKRITIS

Šlepščiai	Biržai	236	3
Počeraukštė	Biržai	54	3
Peikstenai	Biržai	64	3
Padegesiai	Biržai	33	9
		387	18

KAUNO APSKRITIS

Rokai	A. Panemunė	641	150
Muniškiai	Babtai	325	-
Kilova	Cekiškė	226	-
Teklinava	Cekiškė	19	6
Dukeliai	Cekiškė	86	6
Mileikiai	Cekiškė	96	45
Zardiškiai	Cekiškė	220	-
Butkiškė	Cekiškė	96	30
Pajesis	Garliava	460	3
Jonučiai	Garliava	381	18
Tvarkiškiai	Garliava	547	-
Jaugeliškiai	Jonava	146	-
Sviliai	Josvainiai	196	6
Dobilija	Pakuoniai	234	3
Margininkai	Pakuoniai	309	9
Vambaliai	Seredžius	134	9
Motiškis	Seredžius	332	18
Gadvaisiai	Seredžius	123	6
Pikčiūnai	Seredžius	220	30
Rusteikonai	Seredžius	83	12
Burbiškiai	Seredžius	180	21
Stasėnai	Turžėnai	102	6
Gistėnai	Veliuona	297	15
Liepsnapolis	Vilkija	51	18
Pagiriai	Vilkija	201	3
Kluoniškiai	Zapyškis	351	6
		6.056	341

KEDAINIŲ APSKRITIS

Pajakališkiai	Ariogala	183	3
Turbikava	Ariogala	51	-

Kalniškiai	Ariogala	150	-
Zasinais	Ariogala	121	-
Negirya	Ariogala	183	-
Padargupiai	Ariogala	159	-
Skemai	Baisogala	592	6
Valatkaičiai	Grinkiškis	131	6
Miegėnai	Gudžiūnai	63	3
Senkoniai	Gudžiūnai	53	9
Devindoniai	Gudžiūnai	556	36
Labūnava	Josvainiai	67	6
Užvalkai	Kėdainiai	234	12
Gegužynė	Kėdainiai	34	3
Ostroniai	Krakės	10	6
Dovidiškiai	Krakės	160	9
Pališkės	Krakės	88	12
Gegužynė	Pašušvis	23	9
Duogai	Pernarava	78	9
Preikapė	Pernarava	248	-
Gožiai	Pernarava	49	-
Leščiai	Pernarava	60	-
Milašiūnai	Pernarava	54	-
Pelutava	Pernarava	410	12
Norušiai	Surviliškis	146	9
Kalnaberžė	Surviliškis	450	6
Laiveliai	Surviliškis	72	-
Sateinai	Surviliškis	136	12
Bučioniai	Surviliškis	127	9
Kujėnai	Surviliškis	195	12
Surviliškis	Surviliškis	474	66
Sinkoniai	Surviliškis	81	24
Paberžė	Surviliškis	152	24
Užkopiai	Šeta	198	66
Kapliai	Šeta	91	30
Glaužai	Šeta	126	45

KRETINGOS APSKRITIS

Prelgava	Mosėdis	348	24
----------	---------	-----	----

MARIJAMPOLĖS APSKRITIS

Būdeliai	Gudeliai	169	6
Baltrališkiai	Gudeliai	25	3
Siauliškiai	Klebiškis	515	12
Čiudiškiai	Klebiškis	200	9
Pačiudiškiai	Klebiškis	99	9
N. Klebiškiai	Klebiškis	104	18
Delnickiai	Krosna	130	3
Seštokai	Krosna	213	6
Turiškės	Krosna	151	9
Verstauiniai	Krosna	335	15
Santaka	Krosna	49	9
Grabauka	Krosna	140	3
Krosenka	Krosna	48	-
Krosėnai	Krosna	269	9
Naujavalkiai	Krosna	270	12
Pėdiškiai	Krosna	229	6
Delnica	Krosna	63	12
Saltininkai	Krosna	255	21
Nartas	Kvietiškė	220	12
Skaisčiai	Liubavas	106	6
Piliakalnai	Liubavas	61	3
Paželsviai	Liudvinavas	169	6
Kievyne	Liudvinavas	48	27
Armoniškiai	Liudvinavas	118	9
Zelsva	Liudvinavas	264	21
Patašynė	Marijampolė	343	-
Puskelniai	Marijampolė	305	9
Netičkampis	Marijampolė	303	6
Kertupis	Marijampolė	101	30
Putriškiai	Padovenis	329	-
Siauliškiai	Prienai	513	27
Plutiškės	Prienai	175	45
Strielčiai	Prienai	277	12
Alksnakiemis	Prienai	127	6
Kampiškiai	Prienai	127	27
Susninkai	Raudenis	665	300
Surgučiai	Sasnava	284	27
	(Bus daugiau)		

Kultūrinė kronika

(Atkelta iš 5 psl.)

ja mi-minor". Keletas temų šioje simfonijoje yra pagrįstos lietuvių liaudies dainų ir šokių melodijomis.

* McGill universitete, Kanadoje Bronius Povilaitis gavo filosofijos daktaro laipsnį iš agronomijos srities. Dr. Bronius Povilaitis specializavosi genetikos moksle ir darbą rašė apie dobilų citogenetiką. Tame pačiame universitete dr. Povilaitis anksčiau buvo įsigijęs magistro laipsnį. Tenka pastebėti, kad dr. Povilaitis yra vienas iš taip negausių lietuvių, kurie akademinis laipsnis įsigyje agronomijos srityje.

DANTŲ CHIRURGAS

J. H. CUNNINGHAM

Oxford Chambers
192, North Terrace, Adelaide, S.A.
Specialybė: aukso karūnėlės ir aukso tilteliai.

KALBAME VOKISKAI.

Prenumeruokite
'AUSTRALIJOS LIETUVI'

ADELAIDĖS TRUMPAAUSIAI STATO RŪMUS!..

Aną dieną nustriuokėsi į Adelaidės trumpaausių susirinkimą parapijos salėje. Dar gerokai prieš susirinkimą, kad niekas nepastebėtų, pasisėdėsi po slūtomis, dėl visa ko arčiau durų, ir atydziai klausiau, ką ten trumpaausiai rokuoja. Ranko kažkokius atstovus, vieni kažką rašė, kiti skaičiavo, — kur ten viską sugaudysi, ką trumpaausiai prasimano. Tačiau vienas dalykas ir man kiaurai įstrigo. Vienas iš trumpaausių atsistojo ir paklausė, girdi, kaip ten namų statybos reikalai. Tiesą sakant, man tas visai ir nesvarbu, nes savo namus esu pasistatęs nuo ano didžiojo karo laikų, kada trumpaausiai vienas į kitą iš armotų šaudė. Bet man labai patiko Adelaidės trumpaausių namų statybos tempas.

Vienas trumpaausių, kuris, matyt, labai gerai apie namų statybą išmano, štai ką paaiškino.

Namų Statybos Komisija, esą, padarė didelį progresą. Praėjusiais metais buvo padaryta 69 posėdžiai. Juose daugiausia diskutuota būsimų namų pajamų sunaudojimas. Šiais gi metais padaryta jau tik vienas posėdis ir tai geras ženklas, kad namūs netrukus turėsime. Toliau jis pasakė, kad namai jau kaip ir nupirkti, ir būtent, YMCA'os namas, kuris yra Grenfell Streeto ir Hindmarsh skvero kampe. Tai dviejų aukštų namas. Kaina tik 16.000 svarų grynais (man nebuvo aišku, ar tiek svarų kopūslapių, ar morkų, ar, pagaliau, salotų; tai didelis skirtumas!). Komisija jau surinkusi iš dosnių tautiečių net 30 svarų, taigi, nedaug betruksta. Tiesa, daugiau komisija iš nieko svarų neima, turbūt bijo, kad nebūtų per daug ir nesupūtų...

Po šio pranešimo visi trumpaausiai paplojo, bet man atrodė, kad plojo visai be reikalo. Galima nupirkti kur kas geresnį namą, sakysime, Mutual Insurance Company, King William streete. Šis namas yra 18-kos aukštų ir jo kaina tik

400.000 svarų. Turint 30 svarų depozitą nedaug ko trūksta...

Skaičiau nukritusiam postalėn laikraštyje, kad Geelongo trumpaausiai jau lieja savo namams pamatus. O kaip jie giriasi: girdi, mes pirmieji įsigysime namus. Dabar, savaime aišku, jie turi nusiimti...

MARŠKINIAI IS TARYBINĖS MEDŽIAGOS

Vieno mitingo metu kalbėtojas pakvietė iš minios darbininką ir jam sako:

— Sakyk, drauge, kiek tu turėjai marškinių kapitalistų valdymo metu?

— Dvejis, drauge sekretoriau.

— Bet jie buvo iš pačios prasčiausios medžiagos, kuri atlikdavo nuo kraugerių kapitalistų. O kiek marškinių tu turi dabar?

Darbininkas kiek sumišo.

— Kaip čia paaiškinus, drauge sekretoriau... Tiesą sakant, dabar turiu vienerius...

— Gerai, bet jie iš stiprios, pirmarūšės tarybinės medžiagos! Ar ne taip, drauge darbininke?

— Tiesą sakant, — atsakė mikčiodamas paklaustasis, — jie pasiūti iš anų dviejų...

NE VISKAS AUKSAS, KAS BLIZGA

Vienas lenkų darbininkas, kuris pastoviai perviršydavo darbų normą, buvo prezidento Cyrinkievičiaus apdovanotas. Specialių ceremonijų prezidentūroje metu buvo įteiktas stachanoviečiui aukso medalis ir ta proga pasakyta ilga kalba išgirianti to darbininko įnašą komunistinės statybos labui.

Po kelių savačių tas stachanovietis vėl pasirodė prezidento kanceliarijoje ir piktai pareiškė: "Drauge prezidente, medalis nėra gryno aukso. Žiūrėkite! Aukšas jau nusitrynė ir kyšo bronzai!"

Prezidentas staiga atsisuko ir sako: "O tavo išdirbio normos ar buvo tikros?"

LAIKAS — PINIGAI

Greitas susisiekimasis

sutaupolaiką

Nauji ir vartoti
MOTOCIKLAI
IR MAŠINOS

Supreme Motors

123 GOUGER STREET, ADELAIDE
Lengviausios išsimokėjimo sąlygos.

ADELAIDĖ

PROF. DR. VINCO KRĖVĖS —
MICKEVICIAUS MINĖJIMAS.

"Vai jūs žmonės, pikti žmonės, kam jūs nukankinot arą, visų arų arą..."

Tremties rūpesčių, senatvės, vargų ir Tėvynės sielvarto palaužtas mirė lietuvių literatūros genijus, arų aras — Vincas Krėvė.

Jo mirtis rado liūdniausius atgarsius kiekvieno lietuvių širdyje visose pasaulio šalyse.

Adelaidės ateitininkai, pirmieji Adelaidėje, pagerbė šio šviesios atminties lietuvių, Dainavos šalies milžino mirtį paskaita — minėjimu, kuris įvyko š.m. rugsėjo mėn. 19 dieną, šv. Juozapo bažnyčios salėje.

Minėjimą atidarė p. Stepanas, nuoširdžiai pasisakydamas kodėl, kai kurių nustebeimui, šį kilnų vyrą prof. Vincą Krėvę-Mickevičių šiandien nusprendė pagerbti ateitininkai.

Juk V. Krėvė nebuvo šios organizacijos nariu ar simpatiku. Klysta visi tie, kurie galvoja, kad ateitininkai taip siaurai saisto lietuvių kultūros klausimus. Ateitininkų himno žodžiais remdamiesi, mes gerbiame kiekvieną lietuvių, nusipelnusį Lietuvos mokslui, menui ir kultūrai, — kalbėjo p. Stepanas.

Po atidarymo žodžio sekė p. Pusdešrio paskaita, darniai ir meniškai supinta su Vincą Krėvės kūrybos fragmentais.

Pradėdamas paskaitą prelegentas paprasė visus pagerbti mirusį tylos minute.

Vaizdžiai nupasakojęs V. Krėvės nueitą gyvenimo kelią, prelegentas ilgėliau stabtelėjo ties V. Krėvės kūryba.

"Ir aš norėčiau atvaizduoti tų milžinų sieką — senovinę Lietuvą", kadaise kalbėjo V. Krėvė.

Ir šiandien galime didžiuliuoju Dainavos šalies senų žmonių padavimais, kurie V. Krėvės meistriškai, romantiškoje dvasioje patiekti balzamo ateinančioms kartoms tėvynės meilės ugdyti.

Pono Pusdešrio paskaita buvo tiek patraukli ir lietuviškai nuoširdi, kad jautresniuosis, sėdėjusius auditorijoje, sujudino iki ašarų.

Baigdamas paskaitą, prelegentas kvietė visus atsilipti į Amerikos spaudoje pareikštą balsą išleisti V. Krėvės raštus.

Skaitant V. Krėvės kūrybą, paskaitininko nuoširdžiais pagelbininkais buvo pp. Regina Plokštytė, Leonas Gerulaitis ir Jonas Neverauskas.

Paskaita — minėjimas baigtas Tautos Himnu.

Gaila, tikrai gaila, kad šios įspūdingos paskaitos, apie mirusį šarūną, besisielojantį tėvynės meilės ir vienybės reikalais, pasiklausyti susirinko mažoka lietuvių.

Nejaugi rengėjų vardas, ir šį kartą, reikiš daugiau, kai kam, negu didysis V. Krėvė.

Gaila, kad mes — adelaidiškiai žiūrime pro siaurus politinius langelius. Didžiujamės tik savo nešamam kromeliui. Patebime kiekvieną kitą nukritusį ant tako šapelį, o nematome savo spyglių vežimo. Dažnai visiškai nepagrįstai puoselėjam neapykantą vieni kitiems dėl noro pirmauti mūsų kultūriname gyvenime. Net visuomenės teismų pagalba, teisiams kitus, nesuprasdami, kad mes patys, kaip tokie verti daug žiauresnio teismo sprendimų.

Ir taip, viso to akivaizdoje, mes šį kartą nesuprasiu parodyti kultūrinės vienybės prof. dr. Vincą Krėvę — Mickevičių pagerbiant. **Baltrus Vėgėlė**

VASARIO 16 GIMNAZIJOS RĖMEJAI

Vardo dienos proga Bronius Lukavičius padidino vienkartinę auką iki £15.0.0 lietuvių Vasario 16 Gimnazijos namų fondui.

128 rėmėjų ratelio nariai Jonas Strankauskas ir Viktoras Gražulis iš anksto sumokėjo po £12.0.0 gimnazijos mokinių išlaikymui, o Jadvyga ir Antanas Šerečiai, patys augindami tris vaikus nuolat aukoja gimnazijai ir šiais metais jau baigia mokėti ateinančioms metams numatytą šalpą.

ISRINKTI ATSTOVAI Į ALB TARYBOS
SUVAŽIAVIMĄ

Rugsėjo 19 d. Adelaidės lietuvių bendruomenės visuotinas susirinkimas išrinko tarybos atstovus į suvažiavimą, kuris

įvyks gruodžio mėn pabaigoje Melbourne. Slaptai balsuojant į tarybą išrinkti šie asmenys: Br. Lukavičius, J. Zdanavičius, A. Maželis, A. Rūkštelė, J. Gučius, C. Zamoiskis, Ig. Taunys, Z. Kučinskis, Ant. Morkūnas, K. Jurgaitis, P. Lukošius ir V. Ilgūnas.

Susirinkime pasikeista nuomonėmis ypač namų statybos reikalais, kurie nejudė iš vetos, o taip pat ir kitais klausimais.

Iš aipe 1.300 suaugusių tautiečių Adelaidėje susirinkime dalyvavo tik 60. Gaila, kad tik tiek mažai, nes 4,5% tikrai neatstovauja daugumos nuomonės.

Dalyvis.

HOBARTAS

Garbinga Lietuvos praeitimi, Tautos šventės proga, Hobarto bendruomenė stiprina jau lietuvių jaunoji karta.

Po pirm. A. Kantvilio įžangos žodžio, apibūdinusio rugsėjo mėn. 8 d. minėjimą vienintele dabarties lietuvių išeivioj giedria švente, jaunas paskaitininkas Viktoras Kučiauskas skaitlingai susirinkusiems tautiečiams priminė garsiuosius tautos laikus, atgaivino Vytauto Didžiojo asmenybę ir nurodė stiprybės įieškojimo praity vaisius.

Po to jaunuolis, jaunuolė ir priešmokyklinio amžiaus mergaitė eilėrašciais pagerbė Lietuvą.

Tautos Himnu užbaigta kuklus, vienok nuoširdus minėjimas, įvykęs š.m. rugsėjo mėn. 12 d. **Algrdas**

SPORTAS

FUTBOLAS

Spalio 16 d. Cumberland aikštėje bus žaidžiamos dvi draugiškos rungtynės, kurias Vytis žais viena po kitos. Pirmos rungtynės, kurių pradžia 1.30, Vytis — Melbourne latvių rinktinė ir antros 3.10 Adelaidės lietuvių — Adelaidės latvių. Šios rungtynės organizuojamos Latvių Ventos klubo. Sekmadienį žais Adelaidės latvių — Melbourne latvių, kurioms teisejaus Vyties J. Sadauskas. Šioms rungtynėms aikštė dar nežinoma.

Pastebėtina, kad šis turnyras bus pavadintas pabaltiečių turnyru ir bus žaidžiamas kiekvienais metais.

Vyties krepšininkai, po sunkių rungtynių su Tauru, vėl atsistojo pirmoje vietoje. Likus žaisti keletui rungtynių iki pabagos, turėtų gerai pasitreniruoti, kad išsikovotų pirmą vietą, nes, kaip teko pastebėti, tie, kuriems būtina reikalinga treniruotės, į jas nelabai lankosi. Tik per darbą ir pasiryžimą pasiekiami laimėjimai. Vyrų, padirbėkit, o jūsų darbai bus įvertinti!

Vytis Futbolo Sekcija spalio 15 d. Flinders Hall ruošia futbolininkams pagerbti balių, kurio metu bus įteiktos dovanos žaidėjams bei keliems futbolu mėtojams, kurie daug yra padėję sportininkams.

Teisė dovanas gauti turi tik tie žaidėjai, kurie bus susimokėję nario mokestį už šiuos metus.

Nesant klubo valdybos, pasirodo, kad kai kurie klubo nariai nežino, kam reikalinga mokėti nario mokestį, arba perduoti turimą turtą, kaip: klubo ženklukas, pinigus ir panašiai.

Įmokėti galima sekančią: Krepšinio sekcijos nariams S. Urnevičiui ir E. Taparaskui. Futbolo sekcijos nariams S. Reivyčiui, J. Čėsnai ir E. Taparaskui. Pasirinkimas didelis, reikia tik gero noro, nelaikyti svetimų pinigų pas save ir nebūti klubui skolingi, nes yra ir tokių, kurie jau trys metai kaip neatsiskaito. Norėdami būti vienos ar kitos sekcijos nariais ir dalyvauti jų šaukiamuose susirinkimuose turime sumokėti nario mokestį. **Edas.**

"ŽEMELE ŠVENTĄJĄ"

naujai užsisakė šie asmenys:

42. P. Papreckas, Launceston, Tas. 8/-.
43. D. Narvydas, Launceston, Tas. 8/-.
44. V. Miniotas, Homebush, NSW (jmok. 3/-).
45. A. Stanaitis, St. Albans, Vic. 8/-.
46. Val. Palaitienė, Semaphore, S.A. 8/-.
47. A. Jačiunskis, Kensington, S.A. 8/-.
48. Ant. Gudelis, Adelaide, S. A. 8/-.
49. P. Lukošius, Adelaide, S.A. 8/-.
50. V. Morkūnienė, Adelaide, S. A. 8/-.
51. E. Krasauskienė, Torrensville, S.A. 8/-.
52. J. Butvinskis, Rosewater, S.A. 8/-.
53. A. Pacevičius, Nth. Adelaide, S.A. 8/-.

Prenumerata dar primama. Kviečiame ir kitus mūsų skaitytojus šią knygą užsiprenumeruoti, tuo padedant greičiau ją užbaigti — įrišti. Prenumeratą adresuoti: Australijos Lietuvis, 35 Cator Street, Hindmarsh, SA. Prenumeratos kaina: gerame popieriuje 8/-, blogesniame 6/-. Knyga turi 180 puslapių ir skirta pagerbimui Lietuvos knygnešių.

AL Leidykla

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ 1955
METAMS UŽSIPRENUMERAVO:

- 10) Birutė Šeštokaite, Newport, Vic.
11) A. Bislys, Pemberton, W.A.
12) A. Grigaliūnas, Seddon, Vic.
13) V. Aglinskis, E. Oakleigh, Vic.
14) F. Andriukonis, St. Kilda, Vic.
15) S. Vyšniauskas, Lobethal, SA.
16) P. Mažeika, Mungyang, NSW (13/-)
17) P. Lazutka, Essendon, Vic.

Nuoširdus aciu už ankstyvą sutvarkymą prenumeratos. Perfrazuojant lietuvišką priežodį, galima pasakyti: "Geriau anksčiau, negu vėliau". Administracijai daug patogumo tvarkant adresus. Kitus Gerb. Skaitytojus kviečiame pasekti jų pavyzdžiu. **AL Leidykla.**

INFORMACIJA

TARPTAUTINIS EGLUČIŲ
FESTIVALIS

Gruodžio mėn. 2,3,4 dienomis Adelaidės Town Hall įvyks tarptautinis eglučių festivalis, kur bus papuoštos 7 didelės eglės ir 30 mažų. Viena iš didžiųjų bus pavadinta "Lithuanian Tree". Eglutė bus papuošta iš šiaudelių darytais "liktorėliais" ir kitomis grožybėmis. Mielai sutiko tam darbi vadovauti dail. p. Marčiulionienė. Moterų Sekcija prašo visus tautiečius, kam teko iš šiaudelių papuošimus daryti, prisidėti prie mūsų eglutės papuošimo.

Moterų Sekcijos Valdyba

Adelaidės Liet. Moterų Sekcija Tautos šventės proga aplankė 11 ligonių įvairiose ligoninėse, įteikdama kuklius pakietilius. Be abejo, ligonių esama ir daugiau, taigi, labai prašome painformuoti mūsų valdybos narę p. Garbaliuskienę, 5 Avon St., Grassmere, S. A.

Ponui Juciui, paaukojusiam tiek daug brangaus laiko vežiojant moteris nuo vienos ligoninės į kitą, nuoširdus aciu!

Mot. Sekcijos Valdyba

KARTĄ METUOSE

Prieš dvylika mėnesių geraširdžiai melbourniškiai išsiuntė Vokietijoj vargstantiems gražų pasveikinimą: apie £300 ir rūbų siuntą. Juos gavusieji rašė:

"... siuntoje mes radome moralinę ir materialinę paramą", "... mūsų monotoniškame be perspektyvų gyvenime tai buvo didelė parama...", "... mūsų kova dėl duonos kąsnio yra sunki. Jūsų susirūpinimas ir nuoširdumas priduoda mums jėgų ir vilties..."

Į Wehnen, Hundlosen, Varel, Gautingen ir vėl keliauja žiema. Šalta ten mūsų brolių pastogėje ir širdy. Šiandieną atiduokime jiems savo metinę duoklę. Ji tenebūna per didelė auka sanatorijos ligonio alkui ar prieglaudos senelio skurdui mažinti.

Soc. Globos Moterų D-ja ir šiais metais vykdė pinigų, rūbų ir avalynės vaju tikslu padėti vargstantiems Vokietijos lietu-

viams ligoniams ir seneliams. Įgaliojamos narės ir paskiri asmenys daryti surinkimo punktus, kurių sąrašas paskelbtas vietos pranešime. Rūbų centrinis surinkimo punktas yra pas p. Šemiotą, 62 Gipps St., East Melbourne, Vic.

Įgaliotiniai-ės aplankys Tamstas namuose. Tik su įgaliojimu ir antspauduotais aukų lapais bus mūsų atstovai. Vajus numatomas baigti š.m. lapkričio mėn. 15 d.

Pastaba:

Visi rinkėjai-os yra didieji šio vajuos talkininkai, sutikę po sunkaus dienos darbo dar pavargti vajuos tikslams. Padėkime jiems!

Soc. Globos Moterų D-jos
Komitetas Melbourne

Š. m. spalio 10 d. šv. Juozapo bažnyčios salėje, tuojau po pamaldų, šaukiamas nepaprastas L. Kultūros Fondo Adelaidės skyriaus

susirinkimas.

Visų narių dalyvavimas būtinas. Kviečiami ir vis prijauciantieji.

Adelaidės Skyr. Valdyba.

Rugpjūčio 22 d. įvyko Melbourne Soc. Globos Moterų D-jos Visuotinas narių susirinkimas, tą patį dieną išrinkta nauja valdyba sekančio sąstato:

Pirmininkė: Šemetienė.
Parengimų skyrius: Liūtutė, Valaitienė, Pumputienė.

Ligonių lankymo skyrius: Šemienė, Žukauskienė, Prašmutienė.

Sekretorė — Pumputienė, išdininkė — Žukauskienė.

Revizijos Komisija: Simankevičienė, Makulienė, Gylienė.

E. Šemetienė

Soc. Globos Moterų D-jos Pirm.

R. Pumputienė

Sekretorė.

NEOLITHUANAMS IR FILLJOMS

Prieš kurį laiką Clevelande įvyko Korp! Neo-Lithuania filisterių ir korporantų atstovų pasitarimas. Jame dalyvavo atstovai iš New Yorko, Chicagos ir Clevelando.

Apsvarsčius organizacinius reikalus, sutarta siekti glaudesnio tarpusavio bendradarbiavimo, nuolatinių informacinių ryšių palaikymo, centrinių organų išrinkimo, o pirmoje eilėje įvykdyti visuose kontinentuose gyvenančių Korp! Neo-Lithuania ir Filiae Lithuania filisterių bei korporantų-čių registraciją. Registraciją vykdyti ir laikinai eiti centrines valdybos pareigas pavesta Clevelando neolithuanų valdybai.

Imdamasi jai tuo būdu pavestos registracijos Clevelando neolithuanų valdyba kreipiasi į visuose kontinentuose gyvenančius korporantus, filijas bei filisterius, prašydama pranešti jai savo adresus bei pareikšti sugestijų dėl Korp! veiklos esamos sąlygose atgaivinimo. Rašyti šiuo adresu:

Korp! Neo-Lithuania, 1355 E. 82nd. St., Cleveland 3, Ohio, USA.

Visam šiam reikalui paskubinti, prašoma atsilipti kaip galint greičiau, o taip pat paraginti ir kitus colegas, kurie gal ir nebus laikraščiuose šio atsišaukimo pastebėję.

NERIZIKUOKITE SAVO GYVENIMO
PARTNERIU!

Jeigu esate vienišas, jūs būsite supažindintas korespondenciniu būdu su norimais draugais-ėmis. Naujieji ir senieji australai visų luomų, amžiaus ir religijos yra mūsų tarptautinio klubo nariai. Jokių įsipareigojimų. Dėl platesnių informacijų, pridant pašto ženklą atsakymui, rašyti:

Milton's Friendship Club (Reg'd), Dept. 4 Box 2871 G.P.O., Sydney, NSW.

Australijos Lietuvis

Pirmasis lietuvių laikraštis

Australijoje

Prenumerata: metams £2.10.0, pusel — £1.6.0. Atskiro numerio kaina 1/9. Užsienin kaina ta pati.

Skelbimai: 10/0 už skilties colį. Nuolatiniams skelbėjams žymi nuolaida. Smulkūs skelbimai: iki 14 žodžių 4/0. Už kiekvieną pridėtinį žodį po 2 pensus. Užuojaunos, sveikinimai ir pan. 10/0.

Adresas: Australijos Lietuvis
35 Cator St., Hindmarsh, S.A.
Tel. LU5827

The Australian-Lithuanian
The Lithuanian fortnightly in Australia
Publisher: J. Glušauskas

Printed by Australijos Lietuvis Publ. Co., 35 Cator St., Hindmarsh, S. A.
Telephone: LU5827

SUTAUPYSITE PIRKdami TIK GERĄ PREKĘ

Pirkite batus bet kurioje firmos

EZYWALKIN Ltd.

KRAUTUVĖJE

90, Rundle Street

Unley Road

Mount Gambier

Port Pirie

Port Lincoln

Port Adelaide

Hindmarsh

Hindley Street

Gouger Str.

Kiekvienos poros batų patvarumas garantuotas